

ת"פ 10873/04/13 - מדינת ישראל נגד אברהם אתאל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 10873-04-13 מדינת ישראל נ' אתאל
בפני כב' השופט אלון אינפלד

בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד אביב דמרי, פמ"ד

המאשימה

נגד

אברהם אתאל

ע"י ב"כ עו"ד מירי שיין - אלטמן

הנאשם

הכרעת דין

החלטתי לזכות את הנאשם

ואלה נימוקי:

עמדות הצדדים - אישום ומחלוקת

1. הנאשם מואשם כי שדד נהג מונית. הנאשם כופר. עיקר טענת הנאשם היא כי נפלה טעות בזיהוי.
2. מכתב האישום עולה כי בתאריך 26.3.13, לאחר השעה 23:00, בעקבות הזמנה, אסף המתלונן במוניתו נוסע (להלן: "השודד"). זאת, ברחוב העבודה באשקלון. השודד חבש כובע, החזיק בידו סכין שהוסתרה בנייר עיתון וביקש להגיע ל"שיכונים". השודד, שנראה עדיין כנוסע רגיל, כיוון את המתלונן לרחוב יהואש, פינת האימהות שם הורה למתלונן לעצור.
3. המתלונן ביקש את תמורת הנסיעה, אך אז שלף השודד את הסכין ואיים כי ידקור אם לא יקבל כסף. המתלונן שאל את השודד לכמה כסף הוא זקוק, והשודד דרש מהמתלונן 200 ₪. המתלונן השיב שיש לו רק 110 ₪. אז, קרב השודד את הסכין למתלונן, ערך חיפוש ברכב ומצא את ארנקו של המתלונן. המתלונן לא העביר לשודד את הארנק, אלא החזיקו בידו ושאל שוב כמה הוא רוצה. השודד השיב "מאתיים" והמתלונן מסר לו 200 ₪ מתוך הארנק. השודד הגיב במילים "מה אתה צוחק עלי?".

4. המתלונן אז ביקש מהשודד לצאת מן המונית. השודד אמר כי הוא מפחד שיש למתלונן אקדח, ויירה לו בגבו. אז, החל השודד לחפש אקדח במונית, למרות דברי המתלונן לפיהם אין לו אקדח. השודד הורה למתלונן להמשיך בנסיעה והובילו לקצה של רחוב בועז באשקלון. זאת, תוך שהוא מקרב את הסכין לחזה של המתלונן. המתלונן ביקש מהנאשם ללכת כי קיבל מה שרצה. השודד הורה למתלונן לכבות המנוע ולמסור לו את מפתחות המונית. זאת, בהבטחה כי לאחר מכן יזרוק אותם חזרה. אז, הורה השודד למתלונן לצאת מהרכב והשניים הלכו אל גן שעשועים סמוך, שם ביקש המתלונן את המפתחות. השודד אמר לו שלא יתלונן במשטרה משום שהוא עשה לו טובה שהסתפק ב- 200 ₪. לבקשה חוזרת של המתלונן לקבל המפתחות, איים השודד על המתלונן כי ידקור אותו. המתלונן החל לחזור לכיוון המונית והשודד ברח מהמקום עם המפתחות.

5. **טענת המדינה היא כי הנאשם הוא השודד**, ומשום כך האשימה אותו בעבירות שוד בנסיבות מחמירות, החזקת סכין והדחה בחקירה.

6. כפי שהובהר במהלך הדיון ובסיכומים, **הסנגורית אינה חולקת על עצם התרחשות השוד באותו לילה. אולם, טענת הנאשם היא כי לא הוא ביצע את השוד וטענת הסנגורית היא כי זהותו של השודד לא הוכחה כדבעי.**

7. **בתשובה הפורמאלית** לאישום, טענה הסנגורית בשמו של הנאשם כי בעת ביצוע השוד שהה ביחידת מגורים שכורה, ובכל מקרה לא שהה במקום האירוע.

מבנה ראיות התביעה - וטענות ההגנה

8. המדינה מוכיחה את זהות השודד על יסוד שתי ראיות מרכזיות וחיצוק.

9. הראיה האחת היא **ראיית זיהוי ישירה**. **לטענת המדינה, במסדר זיהוי תמונות, המתלונן זיהה את הנאשם כמי ששדד אותו**. לאחר מסדר הזיהוי, **נערך עימות בין הנאשם לבין המתלונן, בו התחזק הזיהוי של הנאשם, והוסרו הספקות לגבי זיהוי**. לשיטת המדינה זו הראיה החזקה ביותר נגד הנאשם.

10. המדינה מצביעה עוד על **ראיית זיהוי, ראיית זיהוי עקיפה**. **זיהוי הנאשם במצלמת אבטחה כמי שהזמין את המונית, בעזרת עובד קיוסק**. לראיית זיהוי זו כמה נדבכים. המדינה סבורה שהצליחה להוכיח את כולן:

א. המונית אספה את השודד על פי הזמנה ברחוב העבודה, בקרבת קיוסק מסוים.

ב. שיחת טלפון מהקיוסק הובילה להזמנת המונית.

ג. במצלמת האבטחה נראה הנאשם בקיוסק בעת הזמנת המונית, ואז עוזב.

ד. הנאשם מזוהה בסרט על פי מראה פניו, מבנה גופו, סוג נעליו והדפס על חולצתו.

ה. עדות העובד כי המונית הוזמנה עבור הדמות שבסרט האבטחה.

ו. הדמות שבסרט האבטחה חובשת כובע המתאים לתיאור של המתלונן את השודד, ואף נראה בכיס דבר המתאים להיות עיתון מגולגל, כתיאור המתלונן.

11. המדינה טוענת עוד כי **עדוּתו של הנאשם, במשטרה ובבית המשפט, סתורה, בלתי משכנעת ומגיעה כדי "שקרי נאשם" המחזקים הראיות נגדו.**

12. הסנגורית תקפה את המבנה הראייתי האמור. **הסנגורית הצביעה על פגמים במסדר הזיהוי ובזיהוי המשלים בעימות לאחר מכן, על אי התאמת סרט האבטחה לזמן השוד, על כך שהסרט אינו ממוקד היטב ואינו מאפשר זיהוי וודאי של הדמות, על אי התאמה בין לבוש הדמות הנראית ללבוש הנאשם במעצרו, על פגמים ומחדלים שונים בחקירה, על כשלים אפשריים בזיהוי על יסוד חוות דעת מומחית ועוד.**

13. הסנגורית בחנה בעת חקירת העדים, **וטענה בסיכומים, כי בתיק זה היה קשר פלילי של החוקרים לשבש החקירה, להטות ראיות ולהפיל הנאשם בזדון** על יסוד ראיות שהן בדויות למחצה. זאת, בין השאר על ידי הצגת הנאשם או תמונתו למתלונן, לפני מסדר הזיהוי, הימנעות זדונית מאיסוף ראיות מזכות ועוד. יובהר כבר כעת, כי אמנם הוחלט על זיכוי, ואמנם נמצאו מחדלי חקירה של ממש. אולם, **הטענה בדבר התנהלות זדונית של המשטרה נדחתה מכל וכול, עם תמיהה גדולה על הסנגורית, ואף תרעומת על העלאת הטענה בסיכומים, מבלי שעלה בידי הסנגורית להוכיח מעט מזער הימנה.**

עדות המתלונן

14. המתלונן העיד על אופן התרחשות השוד, באופן המתאים למתואר בכתב האישום. אפתח ואומר שלא מצאתי כל בסיס להטיל ספק במהימנותו של הנהג. עדותו הייתה ברורה, סדורה והגיבית. הוא תיאר באופן משכנע את מהלך הדברים מנקודת ראותו. מחשבותיו ורגשותיו אודות החוויה המוזרה שחוה עם השודד המהוסס, היו אותנטיים בעליל. דבריו, אודות מסדר הזיהוי לפיהם "אמרתי שאני אעשה מה שצריך לעשות, אני באמת רוצה לזהות אותו, אני לא רוצה שיהיה מישהו לא נכון" (עמוד 23), היו משכנעים ועשו רושם כן בהחלט.

15. הסנגורית בסיכומיה, טענה כי העד העיד בביטחון עצמי מופרז וטעה לגבי מספר פרטים אודות מהלך החקירה. כן טענה כי למתלונן אינטרס לשקר בבית המשפט על מנת לכפר על "כישלונו" במסדר הזיהוי. הסנגורית הצביעה על "שבעה נימוקים" מהם מבקשת ללמוד כי המתלונן אינו מהימן. יאמר מיד, שאף שיש מקום לבחון אם העד לא שגה בתום לב, לא מצאתי ממש בטענות הסנגורית אודות עצם תום לבו.

16. אכן, העד טעה לגבי מספר פרטים במהלך חקירתו. כך, טעה לגבי המועד בו נערך מסדר הזיהוי, שהיה יום לאחר המעשה, ולא שלשה, ארבעה או חמישה ימים אחרי המעשה, כפי שזכר

(עמ' 41). כך, מעבר לשוטרים שפגש במקום האירוע, ולמספר הפעמים שהגיע לתחנה לפעולות חקירה שונות, גם פגש שוטר בשם ליאונד (נ/9) לו מסר שוב את פרטי המראה של השודד. זאת, כאשר לא ברור אם המפגש היה בתוך התחנה או מחוץ לה, ומכל מקום העד לא זכר את המפגש הזה. העד זכר כי התמונות שראה במסדר הזיהוי היו בשחור לבן (עמ' 55), למרות עדותו של עורך המסדר כי הדבר לא ייתכן שכן המסך הוא צבעוני (עמ' 171 וראו גם נ/7), ומכאן שזיכרון העד בנקודה זו היה שגוי.

17. כל השגיאות האלה של המתלונן מובנות בהחלט, ונובעות מחולשת הזיכרון האנושי. לעניין הזמן שחלף בין האירוע למסדר והפגישה עם עוד שוטר בנוסף על כל השוטרים האחרים שפגש בעת הטיפול בתיק, הדברים פשוטים ואינם צריכים הסבר. לעניין הזיכרון כי המסדר היה בתמונות שחור לבן, יש ליתן הדעת לכך שבעת עדותו של המתלונן בבית המשפט, היו בתיק התובע רק תמונות של מסדר הזיהוי בשחור לבן (ת/11), מהם רענן המתלונן את זכרונו לפני העדות, ועל פיהם העיד. כך, שהזיכרון הטרי של התמונות, בעת עדותו בבית המשפט, היה שונה מהמציאות בעת עריכת המסדר במחשב המשטרה. אולם, אף טעות זו מובנת בהחלט, נוכח הזיכרון הטרי בשחור לבן.

18. עוד הפנתה הסנגורית ל"סתירות" שונות בדברי העד. כך, לעניין סוג הכובע אשר חבש השודד, העיד במשטרה תחילה כי מדובר היה בכובע "קסקט", לאחר מכן נרשם מפיו כי מדובר בכובע "קאובוי" (נ/9). בבית המשפט התברר כי לא ידע את פירוש המילה "קסקט" וכינה את הכובע "כמו לפעמים חרדים" (עמ' 36) או "כובע נורמאלי של גברים" (עמ' 54). מהדגמתו (עמ' 49) והסבריו (שם, עמ' 36 ועמ' 52-54) השתמע שהתכוון למגבעת עם קמט מרכזי ותיטורה קשה, בדומה לסגנון שהיה מקובל אצל גברים בארצות המערב בשנות ה-30 או ה-40 של המאה שעברה. סגנון, שהוא עדין בשימוש בקרב החרדים הליטאים. הסנגורית מוטרדת בעיקר מכך שהנאשם אישר שייתכן שהשוטר הציע לו את המילה "קסקט" והוא אישר, מבלי שהבין. כן הייתה מוטרדת מכך שלכאורה הכחיש שאמר לשוטר את המילה "קאובוי". אולם, העובדה שאישר לשוטר את המונח "קסקט" כאשר לא הבין את המונח, אינה נוגעת ליושרו, אלא למידת דייקנותו, ועל כך אדון בהמשך. מכל מקום, לא נכון שהעד הכחיש שאמר "קאובוי". להיפך, מוכן היה לקבל גם התיאור הזה, כתיאור לא מדויק "קאובוי, גברים, לא יודע" (עמ' 49), אך משהבין הצורך בדיוק התיאור, דאג להבהיר "זה לא קאובוי". משמע, אכן ייתכן שהעד לא ייחס חשיבות לדיוק בפרט הנראה לו כשולי. אין בכך כדי ללמד חלילה על רצון לשקר בזדון.

19. הסנגורית מפנה עוד ל"פער" כלשונה בין התיאורים השונים של השודד שבאו מפי המתלונן. לדוגמא, במקום אחד זכר לציין כי היו לו זיפים, ובמקום אחר לא ציין זאת. עם זאת, היזכרות בפרטים שונים בזמנים שונים, ובמיוחד פרטים העלולים להראות זמניים ולפיכך שוליים, אינה מלמדת על נטייה לשקר. כן מפנה הסנגורית ל"תמיהה" בכך שהעד פשוט לא הבין מה היא רוצה ממנו, כאשר הטיחה בו את טענת הקונספירציה לפיה הראו לו תמונה מראש (ראו עמ' 28-32) לסיכומיה. אף כאן אין ממש בטיעוניה. כפי שיפורט בהמשך, טענת הקונספירציה של הסנגורית היא זו שאינה מובנת, לא תגובתו העד.

20. סיכומי של דבר, לא מצאתי מקום לפקפק בכנותו של המתלונן כמלוא הנימה. נמצא

שהשאלה הניצבת בפנינו, היא עד כמה ניתן לסמוך על תהליך הזיהוי, בהנחה שהעד המזהה מהימן. נקודות נוספות מתוך עדות המתלונן, בהם תיאור השודד, ותיאור תהליך החקירה והזיהוי, יובאו בהקשרם.

מסדר זיהוי תמונות

21. דו"ח מסדר הזיהוי (ת/11) מהווה למעשה פרוטוקול של מסדר הזיהוי, שנערך כמסדר זיהוי תמונות. לדו"ח צורף גם תדפיס (שחור לבן) של מסך המחשב עם התמונות שהוצגו למתלונן, חתימות המשתתפים, רישום של שאלות הסנגור שנכח במסדר מטעם הסנגוריה (עו"ד מועלם) ותשובות המתלונן. מעבר לחוקר הזירה שערך המסדר (דוד לוי), לסנגור ולעד המזהה (המתלונן), נכח במקום גם החוקר בתיק שלמה כרמי. למעט הסנגור, כל המשתתפים העידו בבית המשפט על מהלך הדברים.

22. למדים אנו מת/11 כי תמונתו של הנאשם הייתה מספר 6 ברשימה. עורך המסדר רשם מפיו כי "יש אחד שמאוד דומה זה מס' 6 שאר האנשים לא דומים, מס' 6 מאוד מאוד דומה". בהעדר זיהוי חד משמעי, נרשם זיהוי של תצלום מס' "0", היינו - העדר זיהוי.

23. לשאלות הסנגור הציבורי, עו"ד מועלם, אמר המתלונן במסדר כי ראה את השודד במונית "15 דקות" וכי השודד ישב "מקדימה". לשאלה "בכמה אחוזים?" השיב המתלונן "לפחות 85% הוא מאוד מאוד דומה".

24. מיד לאחר המסדר נחקר המתלונן על ידי החוקר שלמה כרמי, שנכח גם כן במסדר (נ/12). החוקר, במקצועיות רבה, נזהר בלשונו ושאל השאלה בסגנון ניטרלי. זאת, תוך אזכור ההצבעה על אחת התמונות מחד גיסא, ציון אחוזי בטחון חלקיים מאידך גיסא, ובקשת הסבר לדברים, ללא הכוונה ובזו הלשון: "הרגע חזרת ממסדר זיהוי במהלכו הצבעת על חשוד מספר 6 כזה ששדד אותך אמש, אמרת שאתה 85% שזה האדם ששדד אותך. אתה יכול להסביר". המתלונן השיב: "אני מתכוון לזה שהוא מאוד דומה לאדם שהיה באוטו אני סיפרתי לחוקר שהוא חבש כובע בנס(י)עה ולא תמיד הסתכלתי עליו עין בעין ואני אומר שתוך 15 דקות שראיתי אדם לא ניתן להיות יותר מ-85% היה חשוד רוב הזמן ורק לדקה הדלקתי את האור ברחוב האמהות שם חשבתי שנגמרה הנסיעה בנוסף לכל זה את האחרים אני פסלתי מיד ואמרתי שהם לא דומים". משמע, המתלונן למעשה מתנצל על כך שלא זיהה בביטחון. אך למרות אי הנעימות מהחוקר "המאוכזב", עמד המתלונן על שלו והבהיר שאין הוא יכול לזהות בביטחון. זאת, נוכח תנאי תהליך קליטת המידע, היינו זמן הנסיעה, זמן החשיפה במבט ישיר, תנאי התאורה והיות השודד חובש כובע. עם זאת, המתלונן הוסיף כי אינו מתנגד לעימות עם החשוד.

25. אמרה זו של המתלונן, שנאמרה על רקע מסדר הזיהוי, משקפת היטב את הגינותם של המתלונן והחוקר. שכן, בחקירה זו פרשו השניים לפני בית המשפט את נקודות החוזק ואת נקודות התורפה של זיהויו של הנאשם, הן בשלב הקליטה של פרטי הזיהוי בהתרחשות האירוע, והן בזיהויים בשלב המסדר. עיון בחקירות הארוכות בבית המשפט מגלה כי הודעה קצרה זו כוללת את עיקר

הרכיבים אשר באמצעותם ניתן לבחון את משקלו של מסדר הזיהוי, והחקירות השונות, כמו גם חוות דעת המומחית, לא הוסיפו אלא בשוליים.

26. נמצא, שהמתלון עצמו, בהסבירו מדוע לא היה בטוח בזיהוי, כבר הקדים את סיכומי הסנגורית הארוכים (בסעיפים 44-70) בכל הנוגע **לתנאי הקליטה של המידע החזותי**, אותו ביקש ליישם במסדר התמונות. זאת, למעט "אפקט הנשק" (סעיפים 50-53 לסיכומים) המבוסס על חוות הדעת של מומחית ההגנה. עם זאת, יש ליתן הדעת לכך ש"אפקט הנשק", היינו, המיקוד של נפגע ברכיב המפחיד אותו באופן המפחית מיכולתו לקלוט מידע מסביב, פחות משמעותי במקרה זה. שכן, מתוך עדותו של המתלון, אודות המשא ומתן המשונה והארוך שניהל עם השודד, מלמד כי עוצמת הפחד שלו הייתה פחותה בהרבה ממה שניתן לצפות במקרה כזה. אף מומחית ההגנה אישרה כי לא ניתן לאמוד עד כמה גורם הסטרס היה משמעותי, בשים לב להתנהלותו (עמ' 308). לגבי יתר הגורמים, כגון הכובע, העד אישר שהדבר מפריע לזיהוי. יוזכר כי, בניגוד לטיעוני הסנגורית, גם המומחית מטעם ההגנה אישרה כי זמן חשיפה של דקה (זמן של מו"מ בתאורה פנימית של הרכב, מתוך 15 דקות נסיעה) ממרחק קצר, הוא סביר.

27. לגופו של עניין, **לא יכולה להיות מחלוקת על כך שזיהוי ברמת בטחון סובייקטיבי של "לפחות 85%", על ידי עד מזהה, אינו יכול להוות בסיס יחיד או אפילו בסיס עיקרי לקביעת זהות "מעבר לספק סביר"**. עם זאת, בתנאים מסוימים, יכול זיהוי חלקי שכזה לשמש כראיה מצטרפת לראיות זיהוי אחרות.

28. הסנגורית הצביעה על פגמים במסדר הזיהוי לשיטתה. זאת, בין השאר תוך הסתמכות על חוות דעת המומחית, שכבר אוזכרה לעיל. המדובר בת/8, חוות דעתה של ד"ר לאה יגר, קרימינולוגית המתמחה בתחום הזיהוי החזותי של עדים. אציין שיש לשבח את הסנגוריה על ההחלטה להגיש חוות דעת כזו במסגרת ההליך בערכאת הדיון, על מנת שניתן יהיה לבחון הנחות שונות המקובלות בפסיקה. כן יש לשמוח על הגינות הפרקליטות, שלא רק שלא התנגדה לחוות הדעת, אלא קיבלה אותה בברכה, והבהירה שאין היא חולקת על עקרונותיה, אלא על אופן היישום במקרה זה. סיכומי הסנגורית, ובמידה פחותה גם סיכומי המדינה, הושפעו מחוות הדעת, וממילא גם הכרעת הדין, במידת מה. עם זאת, יובהר כי, במקרה זה, הכרעת הדין מבוססת, בסופו של דבר, על עקרונות המוכרים בפסיקה והידועים מקדמת דנא.

29. אני מסכים עם חלק מהביקורת של הסנגורית על מסדר התמונות. אף בהנחה שהמזהה מהימן ועורך המסדר תם לב, יש למסדר זיהוי היבטים של בדיקה מדעית. כמו כל בדיקה אחרת, יש לשאוף לכך שהבדיקה תעשה בתנאים "סטריילים" ככל הניתן, שלא תזוהם על ידי "חומרים זרים", ותעשה על פי פרוטוקול מדעי מהימן ותקף. ככל שמדובר בבדיקה מדעית חד פעמית באופייה, שאינה ניתנת לבדיקה חוזרת (וכך הוא מסדר הזיהוי), יש להקפיד הקפדה יתרה בתיעוד כל שלבי הבדיקה.

30. יחד עם זאת, יאמר כי החשיבות העיקרית של בדיקה דקדקנית של מסדר הזיהוי באה לידי ביטוי באותם מקרים בהם הבדיקה "מצליחה". "מצליחה" במובן זה שהעד המזהה אכן מזהה חשוד במידת בטחון סובייקטיבית המאפשרת הרשעה. אז, יש חשיבות רבה מאוד לבחינה אובייקטיבית ודקדקנית של תהליך הזיהוי, לפני קביעת ממצא מרשיע על פיו. שכן, די בתקלות קטנות, המורידות

את מידת האמינות של הבדיקה באחוזים בודדים, כדי להפוך את מסדר הזיהוי, או מסדר זיהוי תמונות, לראייה שלא יכולה לשמש בסיס יחיד או אפילו עיקרי להרשעה.

31. בתיק זה, בשים לב לכך שהעד המזהה הביע בטחון סובייקטיבי ברמה של 85% בלבד, הרי שחשיבות הפגמים פחותה. עם זאת, בשים לב לכך שניתן לראות במסדר הזיהוי בכל זאת ראייה מצטרפת לסרט ממצלמת הביטחון, נכון כן לציין נקודות המשפיעות על משקלו.

32. כך, אני מסכים עם הסנגורית כי עצם נוכחותו של חוקר בתיק, המכיר את הנאשם ולפיכך יודע את התוצאה ה"נכונה" (לדעתו) של מסדר הזיהוי, יכולה להפחית במשקל מסדר הזיהוי. אף בהנחה שהחוקר פועל בתום לב, יש חשש מסוים, אף אם רחוק, כי החוקר באיזה אופן לא מודע יסמן למזהה את התמונה הנכונה בעיניו. חשש מוחשי עוד יותר יש כי מיד לאחר הצבעה, ישדר החוקר בשפת גופו אישור או שלילה של הממצא. דבר, היכול להשפיע על הביטוי המילולי של העד המזהה את מידת הביטחון שלו. חשש זה קיים כמובן גם ביחס לעורך המסדר, שאינו חוקר, למרות שמעורבותו הנמוכה יותר מפחיתה הסיכון. במקרה זה לא הייתה, כפי הנראה, השפעה על מידת הביטחון של העד, נוכח דברי העד שהביע בטחון בינוני בלבד בזיהוי. דומני, שניתן לשפר את טכניקת מסדר הזיהוי אם הבדיקות תעשינה כאשר אף אחד מהנוכחים אינו יודע לזהות את התמונה של החשוד הנבדק, למעט המזהה (כך גם תימנע התקלה המאוזכרת בע"פ 5668/14 **מיכאלי נ' מדינת ישראל** (מיום 26.11.14, בסעיף 18(ג) לפסק הדין), וראו גם סעיפים 8.1.4 עד 8.1.7 לחוות דעת המומחית מטעם ההגנה בתיקנו.

33. אני מסכים גם עם הסנגורית כי ניתן לשפר את מידת הביטחון של בית המשפט בתוצאות מסדר זיהוי תמונות, אם התהליך כולו יתועד בהסרטה. כך, ניתן יהיה לראות את מידת הביטחון או ההיסוס של המזהה, כמו גם קיומן של השפעות אפשריות על הזיהוי. מעבר לכך ניתן יהיה לקבוע, על יסוד ראייה חזותית כזו, כי פגם כזה או אחר, אם נפל במסדר, אם עלול היה להשפיע בפועל על העד, או לא. מהפסיקה משתמע כי חובת התיעוד החזותי קיימת דווקא בהעדר סנגור במסדר (ראו לדוגמה ע"פ 2180/02 **קאסם נ' מדינת ישראל** (מיום 23.12.02)), ומכאן שאין לראות פגם בהתנהלות היחידה החוקרת בהקשר זה. עם זאת, ככל שהטכנולוגיה משתפרת ומוזלת, וככל שאפשרויות התיעוד נעשות זמינות יותר, בקצבו של הדור, יוכלו בתי המשפט לצפות לתיעוד רב יותר של כל תהליכי החקירה. זאת, הן על מנת לאפשר זיהוי תקלות, והן על מנת למנוע טענות שווא אודות תקלות שלא היו, או לא השפיעו.

34. נטען על ידי הסנגורית כי המתלונן טען שמסדר הזיהוי היה בתמונות בשחור לבן, ובמסדר כזה יש פגם. אולם, כאמור לעיל, הסנגורית עצמה הראתה כי המתלונן טען בנקודה זו, ולפיכך אין ממש בטענה אודות פגם בהקשר זה.

35. עוד נטען על ידי הסנגוריה כי בחירת התמונות לא הייתה הולמת. זאת, בשני מישורים. במישור האחד נטען כי תמונתו של הנאשם בולטת ושונה מיתר התמונות, וכך הסיכוי שהוא ייבחר היה לכתחילה רב יותר מאשר יתר התמונות. במישור השני נטען כי שגה עורך המסדר אשר בחר תמונות הדומות בעיניו לתמונתו של הנאשם כקריטריון יחיד. לפי שיטה זו, צריך היה לבחור תמונות המתאימות גם לתיאור המילולי של העד המזהה, כעולה מתיק החקירה.

36. לענין הטענה בדבר היות התמונה של הנאשם בולטת מיתר התמונות, לא ירדתי לסוף דעתה של הסנגורית. עיינתי בתמונות הצבעוניות של המסדר אשר בנ/7, ואיני יודע למה היא מכוונת. מדובר בסדרת תמונות שנראות די דומות לתמונות הנאשם, ואיני מוצא כל רמז לא הוגן שעלול למשוך לתמונת הנאשם דווקא.

37. לענין הטענה בדבר התאמת התמונות לתיאור המילולי, עורך המסדר אכן ציין כי שיטת העבודה היא כזו שאין הוא מקבל את התיאור המילולי שמסר המזהה. הוא מקבל את זהות החשוד, והוא מחפש, לפי שיקול דעתו, תמונות מן המאגר הנראות דומות לתמונת החשוד. אכן הוא מכוון את התמונות שיציע לו המאגר, אך זאת על פי מראה עיניו שלו על פי קריטריונים שהוא מגדיר למחשב, על פי התמונה שהוא מקבל. מבין תמונות אלה הוא בוחר את מי שהכי דומה על פי מראה עיניו (עמ' 169 לפרוטוקול). בהקשר זה, אפשר שיש מקום לשיפור שיטת העבודה של המשטרה. שכן, לכאורה, אם על פני הדברים החשודים האחרים לא יתאימו לתיאור המילולי, קיימת אפשרות שהמזהה ידחה את התמונות האחרות על הסף, בשל אי ההתאמה, כמתואר בהמשך לענין הזיפים. כך, התמונה המזוהה תבחר מתוך מגוון קטן יותר. אולם, איני סבור שכל ההיבטים של אפשרות זו עלו במשפטנו במידה מספקת, ויש לעיין היטב בדבר, לפני נטיעת מסמרות בדבר שיטת העבודה המדויקת ביותר.

38. מכל מקום, במקרה זה, קשה לי לראות על מה הטרוניה. כזכור, המתלונן תיאר השודד בכמה הזדמנויות. בין השאר עלה מדבריו כי מדובר בישראלי, נמוך, שמנמן, בעל פנים עגולות, שחום, עם זיפים, חולצה שחורה, ללא משקפיים ועם כובע (תיאור הכובע פורט לעיל). תמונת הנאשם היא ללא כובע, וכך יתר התמונות. אכן, הנאשם עם חולצה שחורה ולא כל התמונות כך, אך צבע החולצות כמעט אינו בא לידי ביטוי בתמונות, ואדם רגיל אינו מיחס חשיבות לבגד רגיל. אין בתמונות מי שצבע עורו בהיר באופן מובהק או שחור באופן מובהק, אלא מגוון צבעים ישראליים טיפוסיים, כאשר הבהיר שבהם שזוף ולא נראה בעל גוונים צפון - אירופאים, הכהה ביותר גם רחוק מלהראות אפריקאי. לטעמי, כל הפנים דווקא נראים עגולים, בניגוד לטענת הסנגורית, אף אם לא כולם עגולים כמו הנאשם. ייתכן, שלו היה עורך המסדר מקבל את התיאור המילולי, היה עומד על בעלי זיפים ממש, ולא היה משבץ תמונות ללא זיפים. עם זאת, ידוע לכל כי זיפים הם לא פעם תכונה זמנית ביותר, לכל הדמויות הנראות בתמונות יש חתימת זקן, כך שאין מדובר בהבדל דרמטי. **בשים לב לשיטת העבודה של עורך המסדר, איני סבור שנפל בפעולתו פגם, וכאמור, לא הובא מידע מספיק כדי לקבוע שחובה על המשטרה לשנות שיטותיה.**

39. אבקש להעיר הערת אגב חשובה. **הסנגורית מציגת פעמים רבות לאורך סיכומיה כי המתלונן זיהה את המתלונן בניסוח יחסי, תוך שהוא קובע כי תמונת הנאשם "הכי דומה" מבין התמונות.** בביטוי יחסי זה מבקשת הסנגורית להצביע על כך שהמתלונן אינו מבטא דמיון אובייקטיבי של התמונה לשודד, אלא דמיון יחסי לשודד לעומת התמונות האחרות הדומות פחות. דבר, שהוא בבחינת מידע כמעט חסר ערך. הסנגורית חזרה על כך כל כך הרבה פעמים בסיכומיה הכתובים, עד שכבר אני עצמי טעיתי לחשוב שכך ראיתי ושמעתי מפי המתלונן, והקשיתי על התובע בסיכומים בעל פה. יתרה מזו הסנגורית הגדילה לעשות, הפנתה לת/11 וציטטה במרכאות כאילו נאמר שם הנוסח הנוח לה "הוא הכי דומה, השאר לא דומים" (סעיף 9 לסיכומים). אולם, עיון

בת/11 מלמד כי המתלונן לא השתמש בביטוי "הכי דומה", ולמעשה לא השתמש בביטוי יחסי שכזה, עד אשר הסנגורית שאלה אותו שאלה בניסוח מתעה (עמ' 57 שורה 8) והכניסה הדברים לפיו. הניסוח המקורי של המתלונן הוא "יש אחד מאוד דומה... שאר האנשים לא דומים". זו אינה הצבעה יחסית, זו קביעה חד ערכית שיש אחד דומה, בעוד האחרים אינם דומים. **יש להצטער על הניסוח השגוי של הסנגורית בעניין זה לאורך כל סיכומיה, ולהצטער מאוד על הציטוט המטעה, המובא במרכאות.** מצופה מחבר בלשכת עורכי הדין להיזהר יותר בציטוטים קריטיים.

40. בהעדר ניסוח יחסי, סיכומיה הארוכים של הסנגורית לעניין העדיפות שיש ליתן למסדר "סדרתי", היינו להראות תמונה לאחר תמונה ולא כל התמונות יחד, מאבדות מחשיבותן לצורך תיק זה. יש לשער, שכל הצעה לשיפור שיטות העבודה על יסוד מחקרים עדכניים, אשר תובא בפני הגורמים המתאימים במשטרה ובמשרד המשפטים (אליו שייכת הסנגוריה), תבחן באופן ענייני.

41. **סיכומי של דבר, אין פגם מהותי ויסודי במסדר הזיהוי. יש נקודות חולשה, אשר צריכות היו להיבחן לעומק לו היה זיהוי "וודאי" סובייקטיבי, כראיית זיהוי יחידה. אולם, אין לנקודות החולשה משמעות רבה, שכן, בכל מקרה, אין ליתן משקל למסדר, מעבר למשקל הסובייקטיבי שהעניק המזהה לזיהוי. משקל, שרחוק מאוד מלהיות מספיק להרשעה.**

הזיהוי אגב העימות

42. ביום שלאחר מסדר הזיהוי נערך עימות בין הנאשם לבין המתלונן (ת/12). העימות תועד בהקלטה, אך לא בתיעוד חזותי. אין בתיק החלטת קצין ממונה בדבר פטור מתיעוד חזותי. כך, שעל פני הדברים, היחידה החוקרת לא מלאה אחר הוראות חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב - 2002. אגב יאמר, כי אף לא אחד מחקירות הנאשם תועדו בתיעוד חזותי כדין ולא ניתן הסבר מניח את הדעת למחדל זה.

43. לפי ת/12, בפתח העימות, מטיח המתלונן בנאשם כי הוא זה אשר שדד אותו. הוא נשאל על ידי החוקר עוזי קטני, בשאלה מנחה להחריד, "אתה מזהה אותו בוודאות?" המתלונן משיב "כן". האזנה לתיעוד הקולי של העימות אינה מוסיפה מידע חשוב על דברים אלה הרשומים בדו"ח. תחילה נשמעים רעשי רקע שונים, ואז נשמעים הדברים כפי שנכתבו, פחות או יותר.

44. התביעה סבורה כי בית המשפט רשאי לשים מבטחו בביטחונו של המתלונן, אשר זיהה את הנאשם במהלך העימות ב"וודאות". התביעה מודעת לקושי בכך שמדובר ב"זיהוי" הבא לאחר זיהוי קודם, במסדר הזיהוי. עם זאת, לשיטתה, ניתן לסמוך על הדברים נוכח ההסבר של המתלונן אודות השינוי ברמת הביטחון שלו.

45. החוקר עוזי קטני העיד כי לאחר העימות שאל את המתלונן בעניין זה, ורשם מזכר אודות תגובתו. לדבריו (עמ' 177 לפרוטוקול) הסביר המתלונן לאחר העימות, כי לאחר שראה את כל גופו של הנאשם, ולא רק הפנים, כמו במסדר זיהוי "אין לו ספק שזה הבחור". המתלונן בחקירתו הראשית לא הסביר השינוי אלא רק אמר שעתה זיהה אותו והיה בטוח (עמ' 22 ו- 23 לפרוטוקול).

46. הסנגורית, בחקירה הנגדית, לא חקרה את המתלונן אודות העימות. זאת, למרות שהנאשם עצמו דרש ממנה, פעם אחר פעם, לעשות כן. עם זאת, המתלונן כן התייחס לשאלת העימות בחקירה הנגדית, בתשובה לשאלה בעניין אחר, כאשר הסביר "שאלו אותי אם תוכל לזהות, אמרתי לא בטוח, כשראיתי את התמונה, זיהיתי את הבן אדם. אבל עוד הייתי יותר בטוח כשראיתי את הבן (אדם) כששמעתי את הקול שישב לידי, אז אמרתי זה הוא" (עמ' 59 לפרוטוקול).

47. מכיוון שהסנגורית לא שאלה את המתלונן על העימות, היה ברור שהנאשם מבקש שכך יעשה, והשאלה הייתה מתבקשת, שאלתי אני את המתלונן (החל מעמ' 66, אישור הנאשם לתוכן השאלה מופיע בעמ' 67 שורה 6). יאמר כי, מעבר להתייחסות לעצם הדברים אשר נאמרו בעימות, בשאלותי הצגתי בפני המתלונן את החשש כי התחזקות הביטחון שלו אינה נובעת מזיכרון מקורי מהאירוע, אלא נבעה מכך שבעימות ראה את אותו אדם שכבר ראה בתמונה אשר במסדר הזיהוי, תמונה אשר בה בחר, וכך נחרתה בזיכרונו.

48. המתלונן הסביר כי אכן בעת מסדר הזיהוי ראה את התמונה של הנאשם והתרשם כי הוא "מאוד מאוד דומה". אבל "זה תמונה סך הכל, אז בגלל זה אמרתי לפחות שמונים וחמשה אחוז, שזה הכיוון שזה הוא.... אחר כך כשכבר היה מפגש, שהוא נכנס שהוא ישב, ששמעתי את הקול שלו, כי דיברתי איתו במונית, אני שמעתי גם את הקול שלו, אז כבר הייתי בטוח" (עמ' 68), לשאלת הסנגורית בעקבות בית המשפט, הסביר כי לא שמע את קולו הרבה במונית, אך לשאלת התובע הסביר גם ששמע לא מעט (עמ' 68-69).

49. יאמר, כי המתלונן, בהגינותו הרבה, לא שלל לחלוטין את התזה של בית המשפט לגבי אפשרות של שגיאה בזיהוי בעת העימות, עקב ההצבעה על התמונה במסדר קודם לכן. אם כי המתלונן עמד על כך שהוא, מבחינתו, בטוח בזיהוי. בלשונו של המתלונן בתשובה לבית המשפט "יכול להיות שאתה צודק בקטע הזה שזה אולי התמונה וכל הזה, אבל תחושה שלי, על מה שאני חושב, דעה שלי זה ככה, שזה הוא, כל בן אדם יכול לטעות..." (עמ' 68).

50. כאמור, עמדת המדינה היא כי כשם שהמתלונן הסיר כל ספק בזיהוי שלו בעת העימות, כך גם רשאי בית המשפט להסיר כל ספק בלבו ביחס לאמיתות הזיהוי. המדינה, סבורה שנוכח העובדה כי המתלונן שלל כל אפשרות של דעה קדומה בעימות, שנוצרה עם ראיית התמונה במסדר, אל לבית המשפט לחשוש. יאמר, שלמרות שאני מסכים עם המדינה כי המתלונן תם לב לחלוטין, אין אני מסכים עם המדינה כי עד מזהה נאמן לומר על עצמו כי לא חלה אצלו טעות בתום לב וכי אף "בהאמינו לתומו שכל עדותו אמת היא, לא טעה, לא מתוך היסח הדעת ולא מתוך מגבלות הזיכרון האנושי ולא מתוך השפעות חיצוניות או תת הכרתיות" כלשונו של השופט חיים כהן בע"פ 648/77 **קריב נ' מדינת ישראל** פ"ד לב(2) 729 (1978). עניין זה חייב להיבחן בכלים אובייקטיביים.

51. לגופו של עניין, במקרה זה, לא ניתן לקבל את עמדת המדינה כי הזיהוי בעימות, מסיר הספקות המתעוררות במסדר התמונות. הכלל הוא שאין זיהוי אחר זיהוי. שכן, לאחר שהעד המזהה נחשף במהלך חקירתו למראהו של החשוד, שוב אין לדעת אם, בעת פעולת זיהוי מאוחרת יותר, אין המזהה פועל מתוך זיכרון התמונה שראה קודם בחקירה, במקום זיכרון האירוע. אכן, ייתכן שהעד בשלב השני מזהה פרטים מקוריים ומחזק את הזיהוי שהיה מסופק בתחילה. אך ייתכן גם, שתחושת

החיזוק אצל העד נובעת מטעם אחר, לאחר שהוא ראה תמונה וכבר "שוחד", כניסוחה הקולע של השופטת רג'ניאו בבית המשפט המחוזי מרכז, אותו אימץ בית המשפט העליון בע"פ 3731/12 סוילם נ' מדינת ישראל (מיום 11.11.14, להלן: סוילם).

52. יוער כי בפרשת סוילם דובר גם כן בנפגעת, אשר זיהתה פוגע לכאורה בעת עימות, לאחר מסדר זיהוי בו לא זיהתה אותו (אלא זיהתה אחר). באותו מקרה, מטבע הדברים, לא התעוררו מספר קשיים שהתעוררו במקרה דנן. שם (כעולה מפסק הדין המחוזי) היחידה החוקרת פעלה לפי החוק וצלמה את העימות. כך הוכח שהזיהוי בעימות היה מידי, חד משמעי וספונטאני לגמרי. במקרה שלנו, כאשר החוק לא קיים על ידי החוקרים, לא ניתן לדעת את הנסיבות המדויקות של הזיהוי בעימות. יתרה מזו, שם דובר במי ששללה את התמונה של החשוד במסדר, ולא היה לגביה חשש של "אפקט המחויבות" לאחר זיהוי ראשוני (המפורט על ידי מומחית ההגנה בנ/8, פסקה 10.2). למרות זאת, בית המשפט המחוזי נתן משקל נמוך מאוד ל"זיהוי" זה, ובעקבותיו גם בית המשפט העליון. אצלנו, מטבע הדברים, יש חשש ל"אפקט המחויבות", אף בהנחה שהמזהה תם לב לחלוטין, ואינו מודע להשפעת עניין זה עליו.

53. כידוע, הכלל הוא, שבשרשרת אמרות זיהוי של עד מזהה (שהוא תם לב מתחילה עד סוף), ערך הזיהוי יעמוד בדרך כלל על משקלה של החוליה החלשה ביותר בשרשרת. במקרה זה - 85%. כך, אם עד מזהה "מתחזק" במסקנתו לאחר פעולת הזיהוי, כמעט תמיד יש לחשוש ולהניח לטובת הנאשם, כי חיזוק זה נובע מגורמים פסיכולוגיים פנימיים שאינם ממין העניין. גורמים היכולים לנבוע, לדוגמה, מחיזוק בביטחון הנובע מכך שהוא מקבל אישור מהיחידה החוקרת (ואין אישור גדול יותר מאשר לראות את המזהה באזיקים). לעומת זאת, כאשר הספקות והפקפוקים אוכלים את לבו של העד המזהה בדיעבד, יש לחשוש, ולהניח לטובת הנאשם, כי ספקות אלה מבוססים על ספק של ממש, הנובע מקשיים אמיתיים בזיכרון. זאת, אם אין הסבר טוב אחר לספקות שכאלה (כגון השפעה אסורה על העד, או התנהלות כ"עד עוין").

54. בתיק זה עצמו מצינו כי העד המזהה טעה בדברים שונים שסבר שזכר. כך, זכר בשגגה כי מסדר הזיהוי נעשה בתמונות שחור לבן, כנראה עקב כך שבוצע רענון זיכרון בשחור לבן, כאמור לעיל. יתרה מזו, זיכרוננו של העד ביחס למידת הביטחון שלו עצמו, בעת מסדר, השתנה בעדותו כאשר אמר בחקירתו הנגדית בביטחון מופרז "אז אמרתי במספר שש זה הבן אדם, הוא, זהו" (עמ' 54). נמצא, שאין מדובר בעד יחיד ומיוחד שזיכרון מופלא לו, היכול להפריד היטב בין רכיבי זיכרון אמיתיים, לבין הטעיות והתעיות מאוחרות יותר. המדובר בעד מהימן, מהסוג הרגיל, היכול גם לטעות בלא משים.

55. עלה בדעתי, שמא, למרות שאין המתלונן מיוחד, יש בתכונות המיוחדות של הנאשם עצמו כדי להוות גורם המחזק את משקל הזיהוי שבעימות. לאחר שראיתי הנאשם לאורך דיונים לא מעטים, עלי לומר שאכן הוא מעורר רושם מיוחד, הנחרת בזיכרון. כך לדוגמה, סגנון דיבורו מעט שונה מהרגיל. הדבר בא לידי ביטוי לא פעם בהתפרצויות שונות, שלא תמיד היו לעניין, ותשובות שלא תמיד קלעו אל השערה, בלשון המעטה. הנאשם בעל מבנה גוף נמוך ורחב, כרבים באוכלוסייה. אולם, תנועתיות גופו אינה לגמרי רגילה לגמרי (אפשר שזה עקב הבעיות האורתופדיות המפורטים

בנ/5). תכונות אלה, מאפשרות לכאורה זיהוי של הנאשם, שלא על פי התכונות הנראות בתמונה אשר במסדר הזיהוי. תהיתי, אם אין בתכונות מיוחדות אלה כדי להסביר מדוע הצליח המתלונן לזהות את הנאשם בעימות. בהקשר זה יש לזכור גם את אופן התנהלות השוד, שהייתה משונה למדי. לא מדובר בעבירה מהירה וממוקדת מטרה, אלא בעבירה ממושכת ונמשכת, כאשר השודד, למרות יתרונו, מנהל משא ומתן עם הנשדד, לגבי כמה כסף הוא בכלל צריך "כבן שהוא מתחטא על אביו". אף לאחר קבלת הכסף המשיך להורות למתלונן לנסוע למקום נוסף, מטעם לא ברור. בסוף אף ביקש השודד שלא תהיה תלונה, משום שראה עצמו כמי שעשה "טובה" למתלונן, שלקח ממנו רק את מה שהיה זקוק לו. בהקשר זה, דמות הנאשם כפי שבאה לידי ביטוי באולם בית המשפט, "מסתדרת" היטב עם תיאור השוד מפי המתלונן. תמהתי אם אין לייחס לזיהוי המתלונן את הנאשם כמי ששדד אותו, קשר לתכונות אלה בהם הבחנתי גם אני, ובכך להוסיף משקל לזיהוי בעת העימות.

56. אולם, לאחר עיון, לא מצאתי, לא בעדות המתלונן ולא בחקירותיו, פירוט מספיק אודות הנאשם, כדי לומר בביטחון שהנאשם אכן זוהה על פי תכונותיו המיוחדות, כפי שנקלטו באולם. כל שנאמר הוא "מראה גופו" או "קולו". כאמור, נוכח מחדלו של החוקר, שלא צילם העימות, לא ניתן לדעת אלו מבין תכונות אלו באו בכלל לידי ביטוי לפני שהמתלונן הביע בטחון בזיהוי. אני עצמי לא הייתי במונית, וחושש אני שמא "התאמה" זו שאני חש בה, אינה אלא בבחינת "הנחת המבוקש", ולכן אני מייחס לה משקל משמעותי. מכיוון שאין אינדיקציה שהמתלונן התייחס במפורש לתכונות מיוחדות אלה, לא יהיה נכון להניח, לרעת הנאשם, כי להן כיוון. לפיכך, אין ליתן משקל משמעותי נוסף לזיהוי הנאשם בעת העימות, מעבר למשקל שניתן למסדר התמונות.

57. **סיכומי של דבר, למרות דעתו הכנה אך הסובייקטיבית של המתלונן, כי לאחר שפגש בנאשם בעימות הוסרו כל הספקות ביחס לזיהוי, אין הדבר כן. אין לראות ב"זיהוי" הנאשם בעת העימות כמוסיף משקל רב על משקלו של מסדר זיהוי התמונות. לפיכך, משקלו הכולל של זיהוי הנאשם על ידי המתלונן אינו מתקרב למידת הביטחון הנדרשת כדי לקבוע, מעבר לספק סביר, כי הנאשם הוא אשר שדד את המתלונן.**

הזיהוי העקיף - מצלמת האבטחה בקיוסק

58. בהקשר זה מסתמכת המדינה על ת/2 שהוא דיסק אשר בו מספר קבצים אשר הורדו ממצלמות האבטחה בקיוסק מסוים ברחוב העבודה באשקלון, בשעה המקבילה לשעת השוד במונית. בשתי מצלמות, מתוך ארבע מצלמות האבטחה, נראית דמות שיש לה דמיון לנאשם. תיאור מילולי של הדמות יביאנו לתיאור של השודד, כפי שנמסר על ידי המתלונן. על פי עדות המתלונן, הוא הוזמן לרחוב העבודה לקראת הנסיעה בה נשדד. על פי תדפיס השיחות הנכנסות של תחנת המוניות הוזמנה מונית על ידי עובד הקיוסק. מכל הרכיבים האלה מבקשת המדינה למצוא ראיית סיוע חזקה לזיהוי של הנאשם כמי שביצע את השוד.

59. כפי שיפורט בהמשך, מסכת הראיות הנוספת נוטה אכן לחזק את ראיות התביעה. אולם, עיון מדוקדק בחוטי השתי והערב של מסכת זו, מגלה כי מדובר באריג חלש יותר במידה משמעותית, ממה שנראה במבט ראשון.

60. על מנת שראייה זו תשמש חיזוק לזיהוי הנאשם כמי ששדד את המתלונן, יש להראות שני דברים. הראשון, שמי ששדד הוא אכן מי שנראה בסרטים. השני, שמי שנראה בסרטים הוא אכן הנאשם. כפי שיפורט בהמשך, מתברר ששתי מסקנות אלה של התביעה אינן מבוססות במידה מספקת.

61. הנקודה העיקרית לשיטת המדינה היא כי הנאשם עצמו נראה בכבודו ובעצמו בסרט האבטחה. התובע בסיכומיו מפנה לכך ששני החוקרים אשר צפו בסרט בטוחים בזיהויו של הנאשם (שלמה כרמי בדו"ח צפייה ת/9, והחוקר עוזי קטני בעדותו בעמ' 178 לפרוטוקול). החוקר עוזי קטני מבהיר כי הזיהוי נעשה על פי מבנה גופו של הנאשם, אופן הליכתו ומראה פניו מן הצד.

62. עיינתי בעצמי בסרטי האבטחה, בשתי המצלמות בהן נראית הדמות החשודה. המדובר במצלמות המוצבות מעל גובה ראשי המצלומים, הדמות החשודה חובשת מגבעת עם שוליים מסוימים, ובכך הפנים מוסתרים חלקית, או מוצלים, רוב הזמן. מעבר לכך, למרות שמדובר בצילומי צבע, הרזולוציה אינה חדה. אני מסכים עם התובע כי הדמות החשודה דומה לנאשם. הדמיון בא לידי ביטוי במבנה הגוף, תנועתו ואף במראה הפנים, ככל שניתן לראות את הפנים, זעיר פה וזעיר שם. אולם, למרות שראיתי הנאשם לא מעט באולם בית המשפט בשנה האחרונה, אני יכול לקבוע בביטחון מספיק, כי הנאשם הוא אשר נראה בסרט. **יש בהחלט דמיון, במידה מספקת לחזק ראיות זיהוי אחרות, לו היו. אולם, אין המידע המתקבל בצפייה בסרט מספיק חד משמעי כדי לקבוע כי הנאשם עצמו נראה בו, בוודאי שלא לקבוע זאת מעבר לספק סביר.**

63. הדמות הנראית בסרט נועלת לכאורה **נעלי "קרוקס" בהירים**. אף הנאשם בחקירתו נעל נעלי קרוקס בהירים. מבחינה זו יש התאמה. לא הובא מידע סטטיסטי על התפוצה של נעלים מסוג זה, בעונה הרלוונטית באשקלון, כך שיש להתאמה זו משקל מועט בהחלט, לעניין התאמת הנאשם לסרט. המתלונן לא תיאר את נעלי השודד, כך שלעניין הנעל אין משמעות לקישור הסרט לשודד.

64. אולם, הקישור בין הדמות הנראית בסרט לבין השודד, אינו מבוטל. ראשית, אכן נראה משהו בהיר באזור הכיס של אותו הלך, המתאים להיות עיתון מגולגל. אמנם, הרזולוציה אינה מספקת כדי לראות שאכן מדובר בעיתון, אך יש כאן קישור מה. חשוב מכך, נראה היטב כי האדם בסרט חובש כובע המתאים מאוד לתיאור של המתלונן את השודד (כמפורט לעיל), למרות שמדובר באדם שעל פי חזותו אינו חרדי. דומני, שדיעה שיפוטית היא כי לא רבים, שאינם חרדים ליטאים ואינם רבנים, חובשים בימינו כובע מסוג זה. **מדובר אכן בפרט בעל מאפיין ייחודי ויש בכובע זה כדי להוות אינדיקציה ממשית הקושרת את הדמות בסרט למעשה השודד**. אולם, לא נמצא כובע כזה אצל הנאשם. מכאן, **שאינו בכובע כדי לקשור בין הסרט לבין הנאשם**.

65. הדמות הנראית בסרט לובשת לכאורה **חולצה כהה, ארוכת שרוולים ועליה ציור בהיר בחזה**. המתלונן תאר את השודד כמי שלבש חולצה כהה, אם כי לא הזכיר את קיומו של ציור על חזית החולצה. כזכור, המתלונן ישב ליד השודד כ- 15 דקות, מתוכם שהה מולו כדקה, כאשר האור הפנימי של הרכב דולק. לו היו ראיות חזקות אחרות, לא הייתי אומר שהעובדה שמתלונן לא ראה ציור על החזה מהווה קושיה משמעותית. אולם, **העובדה שהמתלונן לא תיאר דוגמא זו על החזה, הנראית בולטת למדי, נוטה להחליש, במידת מה, את קישור הדמות שבסרט לשודד**.

66. לעומת זאת, לאחר שהתקבל הסרט ביחידה החוקרת, צולם הנאשם עם הבגדים שלבש באותה עת (ת/10), כשבוע לאחר מעצרו. צילום זה הוא בשחור לבן בלבד, משום מה. על חזית חולצת הנאשם יש ציור, של סוס ורוכבו, על רקע כוכב, ובצדדים כיתוב בשפה האנגלית. הסוס והרוכב מצוירים בעצימות גבוהה, הכיתוב פחות מכך, והכוכב עוד פחות. כך, שממרחק מה, הסוס ורוכבו בולטים בהרבה מיתר הדוגמה. הציור על חולצת הדמות החשודה שבסרט הצילום מתאים בגודלו וצורתו הכללית לסוס ולרוכבו. הרזולוציה של הסרט אינה מאפשרת לראות הדוגמא היטב, ובוודאי שלא לקבוע בבירור זהות בין שתי הדוגמאות. הכוכב הנראה ברקע בחולצת הנאשם, והכיתוב באנגלית שעליו, כלל אינם נראים בסרט האבטחה. אולם, בהתחשב בכך שמדובר בציור רקע, החלש יותר מהסוס ורוכבו, אין בכך כדי לשלול כי מדובר באותה חולצה.

67. עוד יאמר כי היחידה החוקרת אשר צילמה את בגדי הנאשם הדפיסה את התמונות בשחור לבן, ולא בצבע. לא הוגש דיסק של תמונות אלה. צודק הנאשם שקבל על כך שהחולצה עצמה לא נתפסה כמוצג. כך, שלא ניתן לקבוע בוודאות כי אכן מדובר בחולצה בצבע הכהה הנראה בסרט הצילום, הן בהעדר מידע מספיק, והן בשל מחדל החקירה.

68. נוכח כל האמור, **החולצה הנראית בסרט הצילום נוטה במידה מועטת שלא להתאים לתיאור השודד, בהעדר תיאור של דוגמה כלשהי על ידי המתלונן. לעומת זאת, החולצה הנראית בסרט נוטה כן להתאים לחולצה שלבש הנאשם ביום בו צולם, לאחר מספר ימי חקירה. אולם, הנתונים רחוקים מלהיות מספיקים כדי לקבוע דמיון חד משמעי, כל שכן שלא ניתן לקבוע כי מדובר באותה חולצה עצמה.**

69. בהקשר זה יוקדם המאוחר ויצוין כי גרסת הנאשם היא שהחולצה שלבש בעת שצולם אינה שלו, אלא של אחר בבית המעצר, ממנו שאל את החולצה. ברי שניתן היה לשלול גרסה לא משכנעת זו אילו היו חקירות הנאשם מתועדות חזותית כדין, שאז היו נראים, כבר בחקירה הראשונה, הבגדים בהם נעצר הנאשם והובא לתחנה, לפני שהגיע לבית המעצר. אולם, כאמור, **חקירות הנאשם לא צולמו, ללא הסבר מניח את הדעת, ובניגוד לחוק. נמצא, שראיה שהייתה קיימת, לו הייתה המשטרה פועלת כחוק, אינה בנמצא. מדובר אם כן במחדל חקירתי נוסף, שיש ליתן לו את כל המשקל. אף מטעם זה, אין לקבוע כי בגד זה הוא הבגד שהנאשם לבש בעת מעצרו** (זאת, על ידי מתן משקל למחדל החקירה. אין תחולה במשפט הפלילי לדוקטרינת "הנזק הראייתי" כאמור בע"פ 846/10 **בדוי נ' מדינת ישראל** (מיום 14.7.14, סעיפים 65-67 לחוות דעתה של כב' השופטת ארבל, והפסיקה המובאת שם)).

70. מעבר לאמור, **יש קושי נוסף בקישור הסרט האמור לאירוע השוד**. זאת, משום שאפילו בהנחה כי שיחת טלפון מהקיוסק באותו ערב היא אשר הביאה להזמנת המוניות ובעקבותיה לשוד, **יש בעיה משמעותית בלוח הזמנים**. שכן, על פי תדפיס השיחות הנכנסות לתחנת המוניות (ת/8), הרי השיחה הרלוונטית מהקיוסק היא השיחה בשעה 23:07. אולם, על פי הצפייה בסרטון האבטחה, והשעה שעל גבי הסרטון, שיחת הטלפון עליה מעידים העדים (מרדכי ואופיר) מתבצעת בשעה 23:17, היינו כעשר דקות מאוחר יותר. בהקשר זה יאמר כי גם בהודעתו הראשונה של המתלונן (נ/11) סופר כי איסוף השודד היה "בערך בשעה 23:10", דבר המשתלב היטב עם שיחה

בשעה 23:07, אך פחות עם שיחה בשעה 23:17.

71. עוד יש להזכיר כי לא זו בלבד ששיחת הטלפון הנרשמת אינה מתאימה לשיחה הנראית, לוח הזמנים אינו תואם מסיבה נוספת. לא ניתן לומר שחלפו 10 דקות מהזמנת המונית עד עליית השודד על המונית, כך שייתכן שהדמות הנראית בסרט היא השודד. שכן, על פי מספר עדויות משתלבות, זמן ההגעה לאזור הקיוסק, לאחר הזמנת המונית, הוא בדרך כלל פחות מדקה ובכל מקרה לא עולה על שלוש דקות (ראו עדות המתלונן עמ' 25, עדות בעל הקיוסק מרדכי בעמ' 200, ועדות הסדרן שמואל מיום 3.8.14 (בעיקר בעמ' 356)). נמצא, כי אם אכן מוכח כי הנאשם הוא הנראה בסרט, הרי שניתן לראות בסרט ראיית אליבי. שכן, בהיות הנאשם שם, השוד לכאורה כבר מתרחש.

72. לכאורה, ניתן היה להשיב על קושיות אלה בפשטות. שכן ניתן היה לחשוב שמדובר בטעות בשעון של מערכת האבטחה של הקיוסק, כפי שנראה לא פעם בסרטי אבטחה המובאים לבית המשפט. דא עקא, המשטרה בהקשר זה דווקא עשתה עבודתה באופן יסודי, ואפשרות זו לכאורה נשללת. שכן, כעולה מת/1, חוקר המחשבים אשר הוריד את סרטי האבטחה מהמחשב רשם באופן מפורש כי התאריך והשעה המופיעים במחשב הם "13:55 3-4-13", וכן גם נרשם "זמן אמת: 13-4-13 13:55". טכנאי זה לא הובא על ידי מי מהצדדים, ורישום זה לא עורער. נמצא, כי **אין שגיאה ברישום השעה על סרט האבטחה.**

73. עוד יש לשים לב לפער בגרסאות בין שני עדי התביעה, בעל הקיוסק ועוזרו, אשר העידו על הזמנת המונית. הוסבר על ידם כי הטלפון הרלוונטי רשום על שם הבעלים מרדכי, אך הוא בשימוש תדיר של העוזר אופיר. בעל המקום, מרדכי, מספר כי אותו הלך חשוד, המופיע בסרט, רצה משהו, אך מכיוון שהוא עצמו היה עסוק בשיחת טלפון, כלל לא שוחח עמו והפנה אותו לעוזרו "כנראה שהוא רוצה להזמין מונית" (עמ' 198) ובדרך כלל הם נוהגים להזמין מונית מ"מוניות הדגל" (התחנה של המתלונן) שכן הם בקרבת מקום (עמ' 200). משמע, העד הזה כלל לא שוחח עם הדמות המדוברת. לעומתו, העוזר אופיר, העיד כי מרדכי, בעל הבית, אמר לו להזמין מונית (עמ' 206) והוא עצמו לא שוחח עם אותו הלך. שניהם לכאורה טוענים כי כלל לא דיברו עם הדמות החשודה עם הכובע.

74. יאמר, כי אלמלא הפער בזמנים בין הסרט לבין רישום השיחות הנכנסות, לא הייתה חשיבות רבה לפער הגרסאות בין שני אנשי הקיוסק. שכן, שניים העובדים יחד, טבעי שלא יזכרו מי בדיוק אמר מה, כאשר שניהם זוכרים כי בעל הבית אמר לעובד משהו, ובעקבות כך העובד הזמין מונית. הקושי הוא, שבסרט אכן לא נראה בבירור שלב בו הדמות החשודה, חובשת הכובע, פונה למי מהם ומבקשת להזמין מונית, אם כי נראה שמרדכי מביט בו שנייה או שתיים, תוך כדי שיחה אחרת. לא נראה בבירור כי מי מהם מתייחס אליו באופן ישיר ומדבר עמו. לכן, אף ששניהם בזיכרונם מקשרים בין שיחת הטלפון לבין הדמות בסרט, הרי שיש מקום להטיל ספק שמא הזמנת המונית נעשתה עבור אדם אחר, 10 דקות קודם לכן, ולא עבור האדם הנראה בסרט האבטחה בדקות שהורדו.

75. חשש זה נכון במיוחד, משום שסרטון האבטחה שהורד אינו כולל לכאורה את הדקה המדויקת בה הוזמנה המונית על פי תדפיס השיחות, שכן סרטי האבטחה הורדו החל משעה 23:13. כך, לא ניתן לשלול אפשרות, שלו היה מורד סרט האבטחה החל מ- 10 דקות קודם לכן, אופיר היה נראה

מזמין מונית בדיוק בשעה המתאימה לתדפיס השיחות, אך עבור דמות אחרת. הורדת הסרט בזמן המתחיל כמה דקות לאחר השעה בה נערכה השיחה, לפי תדפיס השיחות, כך שלא ניתן לבדוק חזותית אם יש שיחה "חשודה" בשעה המתאימה, מהווה שגיאה ממשית של היחידה החוקרת, מחדל חקירה, בבחינת "חסרון לא יוכל להמנות".

76. כעולה מעדויות העדים, "בית אמי" המקום בו עלה השודד על המונית, נמצא מחוץ לקיוסק, מעבר לכביש ומעט ימינה. יצוין כי הדמות הנראית בסרט יוצאת מהקיוסק לכיוון שמאל. אמנם, יש מכונית חונה בדיוק מול פתח הקיוסק, בעת עזיבת הדמות. כך, שייתכן שהוא עוקף את המכונית משמאל, ואז נפנה לימין. עם זאת, עדיין יש כאן עוד גורם המפחית במעט את ההתאמה של הדמות הנראית, למעשה הזמנת המונית.

77. **לסיכום משקלה של הראיה אשר בסרט מצלמת האבטחה יאמר, כי אף שנוטה היא בהחלט לסבך הנאשם, אין מדובר בראייה שיש בה כדי להעלות את ההוכחה נגד הנאשם מעבר לספק הסביר.** יש דמות הנראית בסרט, עליה מעידים כי היא מזמינה מונית, בערך בשעה הנכונה בה הוזמנה המונית עבור השודד. הדמות דומה לתיאור השודד, במובן זה שמדובר באדם נמוך עם כובע שחור מתאים וחולצה ארוכה וכהה. אף יש דבר לבן בכיסו, המתאים להיות העיתון המגולגל אשר בו הסכין. **הדמיון החזותי הרב לתיאור השודד, קרבת השעה והזיכרון של שני העובדים המקשרים דמות זו להזמנת המונית, כולם יחד מצביעים על המסקנה כי מדובר בשודד. אולם, לא ניתן לקבוע עובדה זו בביטחון שהוא מעבר לספק סביר, נוכח אי ההתאמה בשעת השיחה הנצפית לתדפיס ואי הורדת הסרט בשעה המתאימה לתדפיס. על כך יש להוסיף משקל מסוים גם לכך שהמתלונן לא תיאר הדוגמה על החולצה, חוסר בהתאמה מלאה בין עדויות אנשי הקיוסק, העדר שיח ברור ביניהם לדמות וכן יציאת הדמות לכאורה לכיוון אחר.**

78. הקישור בין הדמות הנראית בסרט לבין הנאשם אף היא בעלת משקל משמעותי לחובת הנאשם, אך אינה מגיעה מעבר לספק סביר, גם ללא קשר לגרסת הנאשם המכחישה. שכן, מצד אחד, הדמות אכן דומה לנאשם, בתנועתיות המגושמת, במבנה הגוף ואף בפנים. **בצפייה בסרט, לאחר היכרות עם הנאשם, נוצרת בהחלט תחושה כי מדובר באותו אדם, אך לא מדובר בזיהוי וודאי.** החולצה שנראית מתאימה במידת מה לחולצה בה היה נאשם בחקירתו (לאחר מספר ימי חקירה, שכן אין ידוע מה לבש בעת שנעצר, שכן חקירותיו לא תועדו בוידאו), אך אין בטחון בזהות, בשל כך שלא רואים את הכוכב המודפס על החולצה. אף הכובע המיוחד הנראה בסרט לא נמצא אצל הנאשם.

79. נמצא שלמרות נטייה משמעותית לקשור השודד לסרט והסרט לנאשם, אף אחד מהחיבורים האלה אינו ניתן לביסוס בביטחון שהוא מעבר לספק סביר. כל שכן שאין החיבור של שניהם כאחד מוכח מעבר לספק סביר. מדובר בראיה בעלת משקל ממשי לחובת הנאשם, אך אין בה כדי להוכיח אשמתו במידת הוודאות הנדרשת בפלילים.

80. לפני סקירת עדות הנאשם, יש להעיר **הערה טכנית**. הנאשם העיד ביום 20.3.14. עקב טעות טכנית, נרשמה בפרוטוקול בעמודים מקבילים לדיון שהתקיים ביום 6.3.14. לפיכך, **כל ההפניות לעדותו, הם לעמודים של הפרוטוקול מיום 20.3.14**.

81. הנאשם העיד כי היה מתגורר לבדו ביחידת דיור ששכרו עבורו "בשיכונים של האתיופים", כלשונו, לאחר שחרור ממאסר ממושך. הוא לא הכחיש כי אפשר שמדובר ברחוב בנימין, שכן לא ידע את הכתובת. הוא מספר כי בשעת השוד, היינו בערך בשעה 11:00 היה בבית (עמ' 171-170). עם זאת, יצא בשלב מסוים באותו לילה. לדבריו הלך לרחוב ההסתדרות, שם עצר מונית עד שכונת "עתיקות" ואז הוחזר על ידי נהג המונית עד ביתו. למחרת, ישב בפיצוציה, ולפתע עצרו אותו שוטרים ולקחו אותו לחקירה. לדבריו ביקש לחזור הביתה לקחת בגדים, ובשלב מסוים השוטרים חזרו עמו הביתה. לדבריו, חזרה זו נוצלה על ידי השוטרים כדי לעשות חיפוש בביתו, בו לא מצאו דבר (עמ' 172). הנאשם סיפר כי בשלב מסוים של החקירה צילמו חולצה שהוא לבש. אולם, לא מדובר היה בחולצה שלו, אלא בחולצה שהוא שאל מאסיר בבית המעצר. הנאשם קבל על כך שהחולצה רק צולמה, ולא נרשמה בעצמה כמוצג (שם).

82. לעניין העימות, סיפר הנאשם כי הובא אל המקום בו היה המתלונן כאשר הוא כבול. אולם, לדבריו, כלל לא הוכנס אל המתלונן לחדר "לא נכנסתי, עמדתי בחוץ מחוץ לחדר, ואמרתי לו אני לא מכיר אותך ואני לא יודע מי אתה והלכתי" (שם). הנאשם סיפר גם כי במהלך החקירות התלונן תמיד כי אינו חש בטוב, אך לא הובאו לו תרופות (עמ' 173). העד אישר כי נלקח לפעולת חקירה של "הובלה הפוכה" אל מקומות שונים הקשורים לכאורה לאירוע, וכי ייתכן שאמר לשוטר שהוביל אותו שייתכן שהיה במקום. מכל מקום, אף אחד מחקירותיו לא הוקרא לו, והוא עצמו גם אינו יודע קרוא וכתוב (שם).

83. מתוך **החקירה הנגדית** (המתחילה בעמ' 174), מן הראוי לציין כמה נקודות חשובות. כבר מהתחלת החקירה החל הנאשם להסתבך בסתירות בדבריו. כך, טען בתשובה לשאלות התובע, כי הוא לא עמד להיות מגורש מיחידת המגורים שלו ולא היה תחת לחץ של בעל הבית (עמ' 176), אולם כאשר הופנה לכך שגרסתו בהודעתו הראשונה (ת/3) שונה לגמרי, ולפיה כבר גורש ואף נלקח ממנו המפתח, רק שבעל הבית הסכים לשמור על התיק שלו עד שימצא מקום אחר, טען כי בחקירתו לא הרגיש טוב, ולא היה "מאופס".

84. בהמשך החקירה, אישר הנאשם כי הוא מכור לסמים, ומשתמש באדולן בקביעות. אולם, בניגוד לחקירתו במשטרה, לא מוכן היה להודות כי יצא מהבית על מנת להשיג מנת סם, וטען כי נסע לעתיקות לפגוש "חבר" (עמ' 177). לאחר מכן טען כי הלך, בשעת הלילה ה מאוחרת, ל"סידורים" ואז חזר הביתה לישון (עמ' 178). תוך כך, ביקש מהתובע שלא ילחץ עליו בנקודה זו "אני לא עונה על השאלה. אני לא אלשין על אנשים, אל תסבך אותי" (שם, וכן שוב בעמ' 184). לשאלות התובע מדוע בעצם אמר במשטרה כי קנה מנת סם, אם לא עשה כן, השיב הנאשם כי היה ב"קרייז" בעת שנחקר, משום שלא יכול היה להביא עמו סמים לכלא (עמ' 184). כך, גילה בבירור כי, למרות ההכחשה הפורמאלית, יש ממש בדברים שאמר במשטרה לפיהם הלך לקנות סם (ת/3 עמ' 3). עם זאת, הנאשם טען כי אמר לשוטר כי קנה מנה סם "סתם, שיעזוב אותי" (עמ' 184 וכן

בעמ' 186), דבר המלמד על נכונות לשקר, מטעם של מה- בכך.

85. בהמשך לאמור, הנאשם אמר תחילה לגבי שעת השוד "אני הייתי ישן בבית" (עמ' 178). אולם, כאשר התובע ניסה לברר באילו שעות יצא ומתי חזר, השיב הנאשם כי "אין לי שעון" ולאחר מכן "נגמרה לי הסוללה בשעון", ואז שוב "אין לי שעון". כאשר עומת עם העובדה כי אמר במשטרה שבשעה 23:00 היה "בבית ישן" (ת/3 עמ' 2), הבהיר הנאשם שאין לו ידיעה אמיתית לגבי שעות יציאה וחזרה (עמ' 179). לאחר מכן החל להאשים המשטרה, מדוע לא בדקו אם הוא בבית בזמן השוד (עמ' 180). ניסיונות התובע להביא את הנאשם להסכים לכך שאין הוא יכול לומר חד משמעית שהיה בביתו בעת השוד, נענו בהתחמקות ארוכה, עד שהנאשם אישר "אני לא יכול להגיד לך כן או לא" (עמ' 181), ולאחר מכן הוסיף "לא היה לי שעון וגם לא היה לי שעון" (שם). אם כי בהמשך שוב חזר לומר "אני הייתי בבית מותק" (עמ' 182) וחזר על כך מספר פעמים (כגון בעמ' 192). תשובותיו אלה לימדו בבירור, שהן דבריו בבית המשפט והן במשטרה לפיהם בעת השוד היה "ישן בבית", היו בבחינת אמירה סתמית, לדחות הטענות נגדו.

86. יש לציין כי לאורך החקירה, הנאשם נהג באופן מתחמק. לעיתים החל להעלות נושאים שאינם רלוונטיים לשאלות התובע (לדוגמא עמ' 188 פתאום מעלה הנקודה שמצבו הרפואי אינו מאפשר לו לרוץ, כטענת המתלונן), או טען כי שאלות התובע אינן רלוונטיות והחל להתווכח עמו ולהאשימו כי מנסה להתקדם בפרקליטות באמצעות האשמות שווא (עמ' 190), כאשר התובע התייחס לאפשרות שהלך לקנות סם, התווכח וטען שלא בכך הוא מואשם (עמ' 192). הנאשם נשאל על כך שאין לו טלפון (דבר המחזק צורך להזמין מונית באמצעות הקיוסק), אז טענה הסנגורית כי הדבר לא רלוונטי. התנגדות סרק זו נדחתה, אך מיד הנאשם החל להתווכח עם התובע ולטעון שקו החקירה לא רלוונטי (עמ' 194), כאשר (לאחר ויכוחים רבים) התובע הצליח להטיח בנאשם כי מסר במשטרה שבחור אתיופי נתן לו להתקשר בטלפון, ענה "אתה מנסה לסבך אותי" (עמ' 199) ועוד.

87. יש לציין כי גם בהקשר לטענת הנאשם, כי החליף בגדים במעצר, כאשר התובע החל להתעמק איתו בדברים אלה ושאל מה לבש קודם, השיב כי אינו זוכר בעצם את הפרטים, סיפר כי היה חולה, תחת השפעת סמים, אדולן וגם שתיה חריפה (עמ' 205). לאחר הפרעה תמוהה נוספת של הסנגורית (בעמ' 206) עבר הנאשם שוב לתקוף את התובע על כך שלא נתפסו בגדיו כמוצג, במקום להשיב לשאלות (עמ' 207).

88. התנהלות מחשידה במיוחד הייתה כאשר התובע ניסה להציג לנאשם את סרט האבטחה כדי לקבל תגובתו. מיד בתחילה טען הנאשם שאינו רואה היטב משום שאין לו משקפים (עמ' 210), וכן טען כי לא מזהה כלל דמויות, אולם ידע לומר כי הכובע הנראה בסרט אינו דומה לקסקט (עמ' 210 - 211). לאחר מכן החל הנאשם (שוב), ללא קשר לשום דבר ובאמצע החקירה, להתלונן על חיפוש שנערך בגופו בדרך לבית המשפט ביום עדותו (עמ' 213). כאשר הציגו לו תמונות אשר הסנגורית הציגה קודם לחוקר, הנאשם זיהה רכב ועצים בתמונה, רק בשאלה שלישית "נזכר" הנאשם כי זה "מטושטש" (עמ' 215). לאחר מכן שוב זיהה את תמונתו, בה נראה עם משקפיים ואזיקים, וזאת כאשר התובע הציג זאת כאישור לכך שאינו רואה היטב וסיפר מתי צולמה התמונה (עמ' 215-216). עם זאת, שוב, כאשר התובע ביקש להציג תמונה אחרת, אמר הנאשם כי הוא

רואה "מטושטש". בשלב זה נרשמה הערת בית המשפט לפרוטוקול כי "העד עונה 'מטושטש' כאשר הוא נשען אחורה על הקיר ואפילו לא מתקרב לראות" (עמ' 216).

89. בהמשך החקירה, החל התובע להשמיע לנאשם את קלטת החקירה. הנאשם סירב לאשר או להכחיש אם הקול הנשמע בחקירה זה קולו שלו "אני לא מז"פ קול שאני אזהה אם זה הקול שלי או לא" (עמ' 216). כך, המשיך הנאשם בסירוב להשיב אם מדובר בקולו שלו, וכך, מכיוון שלדבריו אינו יודע לקרוא, למעשה מנע מהתובע אפשרות לעמת אותו עם הגרסאות הסותרות שמסר במשטרה (עמ' 217).

90. סיכומי של דבר, לא זו בלבד שהנאשם עשה רושם מתחמק, באופן מובהק ביותר. הנאשם סתר גם דברים שאמר בחקירתו. בין השאר, סתר הנאשם את עצמו בנקודה האחת הקריטית לעניין גרסתו, והיא איפה היה בעת שבוצע השוד. **אין מדובר רק ברושם שלילי אודות הנאשם. צודק התובע כי מדובר אכן בשקרי נאשם, והתנהגות מפלילה מובהקת בבית המשפט, התנהגות שיש בה כדי לחזק את גרסת התביעה.**

91. עוד יש לציין את ההפרעות הרבות של הסנגורית לחקירת התובע. הסנגורית נכנסה לדברי התובע, פעם אחר פעם, עם התנגדויות סרק בלתי מובנות. כפי שצוין בהחלטה בעמ' 206, יש לעניין זה משקל. לו הייתי שוקל אפשרות לתת אמון בנאשם, הרי שהתנהלות הסנגורית, שהרגישה צורך "להגן" על הנאשם כאשר נשאל שאלות קשות, אף אם הוגנות, הייתה מפריעה להעריך את מידת האמון שניתן ליתן בגרסתו. אולם, **ההתרשמות ממנהיגות הנאשם שלילית מאוד ממילא, כך שאין בהתנהלותה של הסנגורית כדי להשפיע השפעה ממשית.**

92. מעבר לרושם השלילי מן הנאשם, **אני מסכים עם התובע, כי בסופו של יום, נמצא כי הנאשם מאשר במידה מסוימת מניע לביצוע השוד, אך גם לעניין זה משקל מוגבל למדי.** מתוך הודעתו ת/3, ובחצי פה בעדותו, עלה כי הנאשם משתמש בסם, ונסע באותו לילה לקנות מנת סם. בהקשר זה יש לזכור כי השוד העריך שהוא זקוק לסכום מסוים, שאינו מאוד גדול, המתאים, על פי הניסיון השיפוטי, לקניית סמים קמעונאית. אם כי, מנה בודדת בדרך כלל אינה מזקינה לסכום של 200 ₪, אלא למחצית, לשליש או לרביע. יחד עם זאת, למניע משקל מועט. שכן, מניע כזה מתאים לכל נרקומן, ויש להניח שלא מעטים הם באשקלון. כן עלה מתוך ההודעה במשטרה, והנאשם לא שכנע להפך בעדות, כי הנאשם היה במצוקה כלכלית בהקשר של תשלום שכר דירה, דבר המהווה מניע לביצוע שוד. עם זאת, בהקשר זה, דווקא העובדה שהשוד הודיע כי הוא זקוק רק ל- 200 ₪, ולא מעבר, אינה מתאימה למי שמצוי במצוקה לתשלום שכר דירה, שהוא, מן הסתם, בסכום גבוה בהרבה.

93. עוד נקודה אחת שראוי לציין בעניין הנאשם, והיא אמרה הנשמעת כראשית הודיה. אומר מיד שלא ראיתי לנכון ליחס לה משקל רב, אך ראוייה היא לאזכור, ולמשקל מה. המדובר באירוע בפרוטוקול הדיון מיום 6.3.14, תוך כדי החקירה הנגדית של בעל הקיוסק, מרדכי. מדובר היה בשלב בו הסנגורית מציגה לעד את הסרט ומעמתת אותו עם העובדה כי הוא למעשה לא מתייחס לדמות הנראית שם. בין שאר התפרצויותיו של הנאשם במהלך הדיון, שלא כולם קיבלו ביטוי בפרוטוקול (שכן לא היה לו מיקרופון) הייתה התפרצות אחת שעליה הערתי לפרוטוקול, בעמוד

203 שורה 4. לאחר שהסנגורית שואלת את העד שמא הדמות שם אינה מבקשת להזמין מונית אלא עוגיות, **התפרץ הנאשם וקרא** לעבר הסנגורית "הוא לא דיבר איתי, מה את רוצה?". באמירה זו, לכאורה, חומק מבין שיני הנאשם אישור, בלי משים, כאילו הוא מודה כי הוא אכן הדמות הנראית בסרט. שכן התייחס בעיקר לתוכן ואזכר לכאורה את נוכחותו, כ"משיח לפי תומו".

94. אולם, איני סבור שניתן לייחס לדברים אלה משקל רב. ראשית, התובע לא שאל את הנאשם על הדברים, ולא נתן לו הזדמנות להסביר. שנית, ניתן לתת לעניין זה שני הסברים אפשריים. האחד, הנאשם מודע לכך כי נטען שהוא הנראה בסרט, וכך הוא נכנס להלך הרוח של הטענה, שאינה נכונה, ומתוך הלך רוח זה התייחס לדברים. ההסבר האפשרי השני נובע מאופיו של הנאשם, אשר לא פעם התפרץ בדיון, מתוך מחשבה פנימית שלו, שאינה קשורה ישירות לעניין הנדון. בדיון זה, הנאשם מספר פעמים דרש מהסנגורית להפסיק לחקור את העד (ראו ההערה שם שורה 25), אפשר שדברים אלה נאמרו כחלק מטרונתו של הנאשם על כך שהסנגורית טורחת לחקור עדים רבים ושואלת שאלות רבות, כאשר העדים והשאלות אינם רלוונטיים בעיניו. כך, אפשר, שהדברים צריכים להתפרש פשוט כטענה כי מעולם לא דיבר עם האיש. **לפיכך, אתן לעניין זה משקל לחובת הנאשם, אך משקל מועט מאוד.**

מחדלי חקירה

95. הסנגורית מצביעה על מחדלי חקירה שונים בתיק זה. אני מסכים עמה כי חלק מהם הם אכן מחדלים של ממש. כך, אוזכר לעיל כי פעולות החקירה לא תועדו בתיעוד חזותי, למרות הוראת חוק מפורשת. הסנגורית מצביעה בצדק גם על רישום לקוי של דו"חות מעקב טכני, הדפסת תמונות בשחור לבן, הימנעות מחקירת כיוונים נוספים מפלט בזק שנכנס לתחנת המוניות (או לפחות רישום התוצאות), והימנעות מבדיקת מערכת המעקב של תחנת המוניות (שעל קיומו העיד הסדרן שמואל שאזכר לעיל), שמא ניתן על פיו לדלות פרטים מדויקים יותר אודות השוד. הסנגורית מדגישה במיוחד גם את ההחלטה להוריד את סרט האבטחה החל מכמה דקות אחרי שיחת הטלפון החשודה להיות מהשודד, בזמן שהשודד לכאורה כבר היה במונית.

96. מחדלי חקירה מקבלים משקל לפי משמעותם, בהקשר לראיות שכן נאספו. לחלק מהמחדלים האלה ניתן משקל משמעותי, כאמור לעיל. לטעמי, בהנחה שהנאשם אשם, ניתן היה להסיר ספקות שנותרו בראיות, לו הדברים היו נבדקים. כגון, בדיקת מתקשרים נוספים על פי התדפיס, מתן דו"ח אודות מה ניתן להפיק ממערכת ה-GPS בתחנת המוניות, ובעיקר הורדה של סרט האבטחה החל מ-15 דקות קודם. אולם, כאשר מחדלים אלה במקומם, הם מצטרפים לקשיים שפורטו לעיל, ומעצימים הספק.

97. הסנגורית מצביעה גם על דברים אחרים שלא נעשו, שאיני מוצא בהם ממש, כגון חיפוש טביעות אצבע במונית או אפילו על המפתחות, איתור מוצא המפתחות וחקירתו וכד'. דומני שהסיכוי להפיק מידע רלוונטי מפעולות כאלה היה נמוך מספיק להצדיק את ההימנעות מביצוע הפעולות.

תיאוריית הקונספירציה

98. הסנגורית מאשימה בפה מלא את חוקרי המשטרה בתיק זה בשחיתות מודעת וזדונית. לשיטתה, בדיקת עומק של תיק החקירה "מלמדת על התנהלות חקירה תחת דעות קדומות, בניית תבנית הרשעה כלפי אתאל, או בלשון העם - "תפירת תיק" (עמ' 7 לסיכומיה).
99. הסנגורית לא הצביעה על אינטרס מערכתי להביא למאסרו של הנאשם דן, לא על מניע אישי כלשהו למי מהמשטרה להיטפל לנאשם על לא עוול בכפו (תוך סיכון עצמו במעשים פליליים), וטענתה העיקרית אף אינה עולה מעדות של הנאשם.
100. עיינתי בטענות הסנגורית המפוזרות בכמה מקומות לאורך סיכומיה הארוכים. זאת, בהקשר למתלונן, בהקשר לפעולות החקירה השונות ובפרק המוקדש למחדלי החקירה. אמנם, צודקת הסנגורית כי בתיק זה היו מחדלי חקירה, לרבות הימנעות מתיעוד חזותי של פעולות חקירה, שלא כדין, וללא החלטה מסודרת. מחדלים אלה קיבלו את המשקל הראוי לעיל, ומהווים נדבך בהחלטה לזכות את הנאשם. אולם, פער גדול מאוד יש בין מחדל חקירה, ואפילו מחדל חמור שאינו מוצדק ואינו כדין, לבין האשמה כה חמורה אותו מבטאת הסנגורית במילים "תפירת תיק". למרות שאלותיה הרבות של הסנגורית בכיוון זה, נוכח התשובות המשכנעות של המתלונן והחוקרים, לא העליתי על דעתי כי טענה זו תמצא מקום בסיכומים.
101. טענת הסנגורית מבוססת על כמה נדבכים. הראשונה, הטענה כי הנאשם נעצר לפני מסדר הזיהוי, בעת שלא היו בידי המשטרה ראיות הקושרות אותו למעשה. זאת, לטענתה, על יסוד אינטואיציה של מי מהבלשים כי מעשה העבירה בוצע על ידי הנאשם. עם זאת, הסנגורית לא הגישה את המסמכים הנוגעים למעצר, לא דו"ח עיכוב ולא החלטת קצין ממונה, ואף לא ביקשה את המטפלים בכך להעיד. הסנגורית גם לא טענה באופן מסודר טענה מקדמית להגנה מן הצדק עקב מעצר בלתי חוקי, כדי לאפשר למדינה להתמודד עם הטענה בשלב הראיות. נסיבות המעצר אינן חלק מהראיות שהמדינה צריכה להביא כדי להוכיח את האשמה, וטוב עשתה המדינה שלא העמיסה על התיק ראיות שאינן נדרשות. עם זאת אזכיר, כי התיאור המילולי של השודד מתאים לנאשם. השודד הולך המתלונן לרחוב האמהות ולסמטת בועז, שהם בשני הצדדים של מקום מגוריו של הנאשם. כך, שה"אינטואיציה" לגבי זהותו (שהסנגורית לא הוכיחה) לא הייתה מופרכת. יתרה מזו, התיק כולו מוכיח את אשמתו של הנאשם, הרבה מעבר למאזן ההסתברות, אף אם לא הגיע מעבר לספק הסביר, ולפיכך איני מבין על מה יצא הקצף של הסנגורית.
102. הסנגורית מצביעה על כך שלנאשם בוצעה "הובלה הפוכה" כאשר הוא הובא אל סביבת ביצוע העבירה, בתקווה שנכזבה כי הובלה זו תוביל לראיה כלשהי לחובתו, בהודיה בפרט מפליל או בגילוי פח"מ (ת/7). למעשה, המידע החשוב היחיד שהופק הוא שהנאשם מתגורר קרוב מאוד למקום בו בוצע השוד, וידע את הדרך מהמקום לביתו, וזאת למרות שלא ידע את הכתובת. כמובן, שבשלב ראשוני של חקירה, לנאשם שאינו יודע כתובות, יש חשיבות לעגן גרסתו במקומות מוגדרים. הסנגורית, שלא בצדק, תוקפת את הסברו הפשוט של החוקר כי החקירה הראשונה של הנאשם הייתה מעורפלת (עמ' 123-124). הרי הנאשם טען כי אינו מכיר את רחוב העבודה, שהוא רחוב מוכר מאוד באשקלון (ת/3 עמ' 2). ההובלה ההפוכה אפשרה את השאלות אשר בחקירתו השנייה

של הנאשם (ת/4). מכאן, שיש היגיון חקירתי ברור לפעולה.

103. החוקר סיפר בחקירתו כי נעזר טלפונית במתלון למצוא המקום. מעבר לכך שהובלה זו לא תועדה חזותית, שזו קושיה נכונה, מצביעה הסנגורית גם על כך שהמתלון, בבוקר לאחר האירוע, הלך למקום השוד לחפש את המפתחות שנזרקו. מכאן מסיקה הסנגורית כי למעשה מדובר בקנוניה פלילית של החוקר והמתלון, לאפשר למתלון לראות את הנאשם לפני מסדר הזיהוי. למותר לציין, כי הן המתלון המהימן והן החוקר דחו הטענה. למה מצפה הסנגורית, שהמתלון לא יחפש את המפתחות? שהחוקר יפסיק לשאול את הנאשם שאלות משום שטען שאינו יודע איפה זה רחוב העבודה? ההיגיון החקירתי בהובלה ההפוכה פשוט, כאמור.

104. הסנגורית מצביעה על כך שהחוקר מציין בהקלטה, לפני החקירה השנייה, בשיח עם חברו שהמתלון מצא את "המשקפיים" (כאשר הכוונה כנראה למפתחות), מכאן שהוא שוחח עמו. אולם, החוקר ציין כבר במזכר אודות ההובלה כי שוחח עם המתלון, ולא הסתיר זאת כלל.

105. הסנגורית הצביעה עוד על כך שהמתלון גם פגש את השוטר ליאונד בשעה 12:00 באותו יום (נ/9), מכיוון שליאונד היה הנהג בזמן ההובלה, מכאן מבינה הסנגורית כי המתלון ראה את הנאשם בעת ההובלה ההפוכה. אולם, אף כאן, אין זה אלא ניסיון למצוא מזימות מורכבות בעובדות פשוטות. מדובר בבלש אשר היה כפי הנראה פנוי לסייע לחוקר באותו יום. הוא גם נהג בהובלה ההפוכה, וגם פגש את המתלון, לפני כן או אחרי כן, לבקשת החוקר.

106. מסקנת הסנגורית כי זה היה באותה שעה, אינה מסתדרת עם העובדה הפשוטה כי הנאשם עצמו לא העיד על אירוע כזה. הנאשם היה עם השוטרים בכל מהלך ההובלה וההצבעה, והוא אינו מתאר כל אירוע המתאים לפגישה עם המתלון על אם הדרך, ולא מתאר שיחה של ליאונד עמו. הסנגורית לא הוכיחה, לא לכאורה, ולא כחשד סביר, כי בכלל היו באותו מקום באותו זמן, ובוודאי שלא הראתה בדל ראיה כי המתלון והנאשם ראו זה את זה, וכי הדבר היה בכוונה. לא מצאתי ממש בטענה ריקה זו.

107. החוקר הסביר כי נכנסו ליחידת המגורים על מנת לאפשר לנאשם לארגן התיק, כי כבר היו בקרבת מקום. ההסבר של הסנגורית, הוא כי הגעה למקום מגוריו של הנאשם, נעשתה משום שהחוקרים רצו לבצע חיפוש במקום. טענה זו, בניגוד לקודמת, כן מבוססת על עדות הנאשם. דא עקא, שהנאשם לא היה מהימן, כאמור.

108. הסנגורית ממשיכה ומלקטת מתוך ההקלטות של החקירות, כאשר החוקרים יודעים שהם מוקלטים, אמרות מקוטעות, שהן אולי לא לגמרי מובנות. היא מוסיפה קטעי מילים של המתלון בעדותו, וכן מצביעה על מחדלי החקירה, כאמור, כדי להוכיח את טענותיה. לא אאריך את הכרעת הדין על מנת להתייחס לכל רמז, דרש וסוד שהסנגורית סבורה שמצאה, שכן האישומים המופרכים נגד היחידה החוקרת, הם עניין צדדי בתיק זה. יאמר רק, שלו רצו להפליל הנאשם, לא היה קל יותר מהמצאת ראיה שלא ניתנת לבדיקה, כגון "הודיית מסדרון", או שקר דומה.

109. סיכומי של דבר, לא מצאתי יסוד קלוש לטענה כי היחידה החוקרת פעלה בחוסר תום לב.

לו הייתה הסנגורית טוענת כי היחידה החוקרת נכנסה לקונספציה שגויה בתיק, ומשום כך פעלה באופן לא יעיל, הייתה זו טענה שגויה, אך הוגנת. אולם, טענת הסנגורית כי השוטרים נטפלו לנאשם ותפרו לו תיק, אינה הולמת, אינה מבוססת על דבר מוחשי, והיא נדחית חד משמעית.

110. יש להדגיש, ראוי לסנגור לבדוק כל כיוון שיש בו כדי לסייע לנאשם. לעולם אל יחשוש לעמוד בגבורה מול אנשי הרשות, אם יש לו יסוד סביר להניח כי חטאו. אולם, זאת, אך ורק בתנאי שיש יסוד לחשד, ולו על יסוד של עדות הנאשם לבדו. אולם, במקרה זה, מדובר בתיאוריה המבוססת על השערות רחוקות ופרשנות ספקולטיבית של תמיהות קלות מאוד בראיות, כאשר אף עדות הנאשם לא תמכה בה. ראוי היה לסנגורית, לאחר שלא הצליחה להוכיח את השערותיה התמוהות, להתנצל בפני העדים על השאלות המעליבות שהטיחה בהם. כואב לראות את הקלות הבלתי נסבלת של הטחת האשמות מסוג זה. תמהני אם הייתה הסנגורית מעזה להעלות הדברים על הכתב, מבלי לחסות מאחורי ההגנה אשר בסעיף 13(5) סיפא לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965.

מבט מסכם ותוצאה

- 111.** האם הוכח מעבר לספק סביר כי הנאשם הוא אשר שדד את המתלון במונית?
- 112.** ראיות הזיהוי הן שתיים, האחת - הזיהוי הישיר על ידי המתלון במסדר ובעימות, והשנייה - הזיהוי העקיף באמצעות סרט האבטחה בקיוסק. לראיות אלה מצטרפים חיזוקים הבאים לידי ביטוי בהתנהגות הנאשם בחקירתו ובבית המשפט ושני חיזוקים קטנים נוספים.
- 113.** **המתלון משוכנע סובייקטיבית** כי הנאשם הוא אשר שדד אותו. יש ליתן אמון מלא בתום לבו של המתלון. אולם, בטחונו הסובייקטיבי של המתלון הגיע לכלל ביטחון מלא בזיהוי רק לאחר שפגש את הנאשם בעימות שנערך ביניהם. לעומת זאת, בשלב הראשון, כאשר נתבקש לזהות את תמונת הנאשם במסדר זיהוי תמונות, שנערך באופן ראוי ותיקין, העמיד המתלון את רמת הביטחון שלו על "לפחות 85%" בלבד. מעבר לכך שבעת העימות לא היו בפני המזהה אפשרויות נוספות, ככלל אין זיהוי אחר זיהוי. משמע, בדרך כלל, ללא נימוק מיוחד, לא ייתן בית המשפט משקל רב להערכה סובייקטיבית של עד, כי מידת הביטחון בזיהוי התחזקה, לאחר חשיפה נוספת. זאת, אף אם העד תם לב ללא פקפוק. וזאת, משום שכמעט בלתי אפשרי להפריד, בתודעת המזהה, בין נתונים שנוספו לעד בעת הזיהוי השני, לבין מידע היוצר, מטבע הדברים, דעה "קדומה", היינו הזיהוי הראשון, וחיזוקים שניתנו לזיהוי זה. אף במקרה דנן, יש לחשוש כי זיכרון פני הנאשם ממסדר התמונות, המחוזק ומאושר בעצם היותו עצור, גרמו למתלון לשנות את מידת הביטחון בזיהוי, ולא המידע הנוסף שנגלה בעימות, כגון מבנה הגוף והקול. זאת, למרות שהמתלון המהימן משוכנע שהמידע החדש הוא אשר הביא לשינוי. מה גם, שהזיהוי הנוסף והרגיש, בעימות, לא תועד כדין, ומחדל זה מונע מבית המשפט מלבחון אילו נתונים נחשפו בפני המתלון עובר לשינוי ברמת הביטחון שלו. מכאן, שמשקל הזיהוי לא עלה בהרבה מעבר להערכה הראשונית

הסובייקטיביות של המתלון "לפחות 85%", ולא יספיק כדי להרשיע הנאשם.

114. ראייה נוספת בתיק זה נובעת מסרט הביטחון של קיוסק, כאשר דמות המתאימה לנאשם, ומתאימה גם לתיאור השודד, נראית בקיוסק, קרוב לשעת השוד. אנשי הקיוסק מעידים לגביה כי הזמינה מונית. שיחת טלפון, המתאימה על פניה להיות הזמנת מונית נראית לכאורה בסרט, וידוע כי השודד נאסף בקרבת מקום, עקב הזמנה טלפונית למונית. שיחת טלפון מהקיוסק לתחנת המוניות אף מופיעה בתדפיס השיחות בתחנה.

115. דא עקא שגם ראייה זו אינה מוכיחה את זהות הנאשם כמי ששדד את המתלון מעבר לספק סביר. ראשית, מתעורר ספק סביר אם הדמות הזו היא השודד. ההתאמה של הדמות לתיאור השודד משכנעת, למרות שאינה מושלמת. אולם, הקושי העיקרי הוא שיש אי התאמה בלוח הזמנים של כעשר דקות. זאת, בין זמן ביצוע ההזמנה מהקיוסק, על פי התדפיס, לבין הזמן על פי סרט האבטחה בה נראית הדמות החשודה ושיחת הטלפון. דיוק השעון של סרט האבטחה אושר, ואין כל אינדיקציה לשגיאה בעניין זה. יתרה מזו, לא הורד הסרט בזמן המקביל לזמן בו נרשמה הזמנת המונית בתדפיס. כך, שלא ניתן היה להציג לעובדי הקיוסק או לבית המשפט אפשרות אחרת, היינו אם הייתה שיחת טלפון יוצאת בזמן הנכון. מכאן, שיש מקום לספק מסוים, לפחות ספק סביר, אם זהו השודד. מעבר לכך, יש מקום לספקות אם הדמות הנראית בסרט היא הנאשם. הדמות מתאימה לנאשם במבנה גופו ודומה לו במראה פניו, אך אין הסרט חד ובהיר מספיק כדי לקבוע הדבר בביטחון מלא. מעבר לכך, הלבוש של הדמות מתאים לבגדים שלבש הנאשם לאחר מספר ימי חקירה, אם כי, גם כאן, ההתאמה אינה מלאה. יתרה מזו, נוכח מחדלי חקירה, לא ניתן לקבוע מה לבש הנאשם בעת שנעצר, ולא ניתן לשלול את טענתו כי הבגד הזה הגיע אליו מאוחר יותר.

116. ראיות התביעה מחוזקות. התנהגות הנאשם בחקירה, ובעיקר בבית המשפט, מהווה התנהגות חמקנית ומפלילה באופייה. הסתירות בגרסתו עולות כדי "שקרי נאשם", הן משום שנוגעות לנושאים מהותיים, והן משום התנהגותו החמקנית בעליל בעניינים מהותיים במהלך עדותו. התנהגות זו מחזקת הראיות נגד הנאשם. יש דבר שאמר הנאשם בבית המשפט, אשר ניתן לפרשו כ"ראשית הודיה", אך משקלו של עניין זה מועט ביותר. כן יש לזכור כי ההובלה ההפוכה הוכחה ששני שלבי השוד בוצעו בקרבת מגוריו של הנאשם, בשני צדדיו. דבר, המוסיף משקל מה לראיות הזיהוי, אך לא הרבה, שכן מדובר בשכונה עתירת אוכלוסין.

117. טענות הסנגורית אודות מחדלי חקירה התקבלו בחלקם. מחדלים מסוימים קיבלו ביטוי ומשקל מתאימים, על פי הקשרם, ופגמו בחלק מראיות התביעה. טענות הסנגורית, אודות התנהלות זדונית של היחידה החוקרת, נדחו בשתי ידיים.

118. עתה יש לבצע "שקילה סופית". שכן גם ראיות שאינן מוכיחות מעבר לספק סביר, כל אחת לעצמה, יכולות להצטרף להוכיח מעבר לספק סביר. במבט ראשון ניתן לסבור כי זהו המקרה המתאים. שכן, יש שתי ראיות זיהוי עצמאיות, ששתיהן נוטות להוכיח את אשמת הנאשם במידה רבה, ועליהן נוסף גם החיזוק המשמעותי הנובע מהתנהלות הנאשם, עם שני חיזוקים נוספים קטנטנים.

119. אולם, לאחר עיון, מסתבר, שגם שילוב הראיות המפלילות, המגיע עד גבול הספק הסביר,

אינו עובר את הגבול, ויש לאפשר לנאשם ליהנות מן הספק שנותר. הטעם העיקרי לכך הוא, שאמנם מדובר בשתי ראיות זיהוי עצמאיות ונפרדות, אך המידע שהן מביאות הוא בעיקרו מידע חופף. כך, לו היה הסרט מצטרף לראיה מסוג אחר, כגון ראיה פורנזית טובה אך לא קונקלוסיבית, אפשר שניתן היה להרשיע. זאת, בהנחה שראייה פורנזית (כגון ט.א) מוכיחה הזהות על ידי מסירת מידע שאינו מקביל למידע העולה בסרט, שהוא מידע חזותי. אולם, עדותו המהימנה של המתלונן, וסרט האבטחה, מוכיחים בהסתברות גבוהה, אך בלתי מספקת, את אותו דבר עצמו. היינו, כי אדם, הדומה לנאשם "מאוד מאוד", הוא אשר ביצע השוד. כמובן שיש ערך מצטבר לשתי הראיות שמוכיחות עניין זה. אולם, המשקל הראייתי הנוסף מצטבר אך בחלקו, שכן המידע עצמו חופף בעיקרו.

120. בשורה התחתונה של החשבון, לא די בהוכחה כי הנאשם מאוד מאוד דומה לשודד, אף אם מידע זה מגיע משני מקורות עצמאיים ובלתי תלויים. שקרי הנאשם חשובים, אך לא נוגעים ישירות לשאלת הזיהוי. הביטוי שנשמע כמו ראשית הודיה, והעובדה שהשוד התרחש בסביבת מגורי הנאשם, אינם מספיקים במשקלם כדי להעביר את הראיות מעבר לסף הנדרש.

121. אכן, לאחר עיון בכל חומר הראיות, נותרת תחושה חזקה מאוד כי הנאשם הוא השודד. התרשמתי מהמתלונן, ראיתי את הסרט, ושמעתי את הנאשם. הרושם המצטבר חזק מאוד. אולם, שומה על בית המשפט להעמיד את "תחושות הבטן" במקומן הראוי ולהעביר תחת שבט הביקורת. שאלת הזיהוי היא אחת השאלות המאתגרות במשפט הפלילי. על מנת לאפשר הרשעה, על ראיות התביעה לעמוד במבחן עיוני ואובייקטיבי. עליהן להניח את הדעת, שסיכויי השגאה העובדתית, נמוכים עד מאוד, עד כי אינם סבירים. לא זה המקרה. הראיות האובייקטיביות מותירות מקום לספק, ובמקום שיש ספק, אין מרשיעין.

נוכח כל האמור, אני מזכה את הנאשם מכל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

הנאשם ישוחרר מן המעצר, אלא אם יש עליו צו מעצר ממקום אחר.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתנה היום, ז' טבת תשע"ה, 29 דצמבר 2014, בנוכחות הנאשם, ב"כ עו"ד מירי שיין, והתובע עו"ד אביב דמרי.